

ADVENT

HET KERKBLAD VAN HET KERKGENOOTSCHAP DER ZEVENDE-DAGS ADVENTISTEN / 1 / 2017

**ZORG / VOOR LICHAAM
EN GEEST**

ZORGEN VOOR ANDEREN

Laat ik beginnen met een bekentenis: ik maak me vaak zorgen. Daarin ben ik vast niet alleen. Veel mensen maken zich zorgen over veel dingen: hun baan, hun gezin, hun gezondheid, hun familie, hun vrienden, de wereld, de politiek, oorlog, armoede, en ik kan nog wel een tijdje doorgaan. De Bijbel spreekt vaak over zorgen.

Tekst/dr. Tom de Bruin

Als u, zoals ik net deed, zorgen en de Bijbel opzoekt op internet, dan ziet u dat één tekst er met kop en schouders bovenuit steekt. Het is een alineaatje uit de Bergrede, misschien kent u het vers ook. Waar Jezus zegt dat we moeten kijken naar de vogels die zich geen zorgen om eten maken want God voedt ze, en de bloemen die mooi gekleed zijn want God kleedt ze. We moeten ons geen zorgen maken, vat Jezus samen, want God weet wat we nodig hebben. Dit stuk uit de Bergrede is erg bekend. Voor mensen die zich geregeld zorgen maken, is het een erg onbevredigend stuk. Een echte zorgenmaker blijft met zorgen zitten. Die vogels hebben het prima, maar er sterven vast ook vogels van de honger. Bloemen zijn mooi, maar als het flink waait raken ook bloemen hun 'kleren' kwijt. Zorgen maken is en blijft een lastig fenomeen, ook voor de christen.

DE BERGREDE

Deze bekende preek van Jezus duurde zo'n dertien minuten. Bij het zien van een mensenmassa gaat Jezus de berg op en hij begint: 'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel' (Matteüs 5:3). Jezus noemt zeven andere groepen mensen die gelukkig zouden moeten zijn: treurenden, zachtmoedigen, die honger en dorsten naar gerechtigheid, barmhartigen, die zuiver van hart zijn, vredstichters, en mensen die vanwege gerechtigheid vervolgd worden (Matteüs 5:4-10). Jezus is nog geen minuut bezig met zijn preek en het is al heel duidelijk voor wie het evangelie bestemd is. Mensen die zorgen hebben, en mensen die zorgen voor anderen. Het thema 'zorgen maken en zorgen voor' blijft terugkomen. De volgelingen van Jezus worden het zout van de aarde genoemd

en het licht in de wereld. Hoe herkennen anderen het zout en het licht? Volgelingen van Jezus doen goede daden voor anderen. Zij zorgen voor anderen. Jezus gaat verder door de wet in een ander licht te zetten. Voor Jezus is het niet belangrijk wat je doet, maar wat je denkt. Moord was altijd al verboden, maar Jezus zegt dat iemand

/'MAAK JE GEEN ZORGEN OVER JEZELF EN OVER WAT JE ZULT ETEN OF DRINKEN, NOCH OVER JE LICHAAM EN OVER WAT JE ZULT AANTREKKEN'

pathdoc/Shutterstock.com

‘nietsnut’ noemen, of ‘dwaas’, even erg is. Jezus is niet geïnteresseerd in wat je doet, hij is geïnteresseerd in wie je bent. Jezus wil dat zijn volgelingen zorgen voor anderen. Jezus praat nog een minuut of vijf door, waarin hij heel bekende en belangrijke dingen zegt. Hij praat over wat echt belangrijk is, en hij leert zijn volgelingen hoe ze moeten bidden: het Onze Vader. Hij spreekt over het belang van geld, en zegt dat zijn volgelingen moeten kiezen: willen ze God dienen of het geld?

ZORGEN MAKEN

Geld, dat is de inleiding op Jezus’ alinea over zorgen maken. De link is duidelijk. Geld geeft zekerheid. Als je een flink gevulde spaarrekening hebt, dan hoeft je je geen zorgen te maken. Wanneer je auto stuk gaat, of je raakt je baan kwijt, dan heb je wat achter de hand. Je hebt iets om op te vertrouwen, een appeltje voor de dorst. Maar Jezus wil dat anders zien. Hij wil dat zijn volgelingen dat geld opgeven. Ze moeten het weggeven, het gebruiken om voor mensen te zorgen. Maar ... wat hebben zij dan achter de hand? Waarop moeten zij dan vertrouwen? Als wij geen spaarrekening hebben, wat doen we dan als onze auto stuk gaat? Zonder wat geld achter de hand, heb je toch reden om je zorgen te maken?

‘Daarom zeg ik jullie’, zegt Jezus, ‘maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten of drinken, noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken’ (Matteüs 6:25). Dat is gemakkelijk gezegd, maar moeilijk gedaan. Jezus haalt voorbeelden aan van de vogels en de bloemen, voorbeelden die ik eerder noemde. Voorbeelden die toch onbevredigend blijven, want ook vogels verhongeren en ook bloemen verliezen hun pracht.

ZORGEN VOOR MORGEN

Jezus’ laatste zin over zorgen maken, die zo bekend is, blijkt ook moeilijk in het dagelijks leven: ‘Maak je dus geen zorgen voor de dag van morgen, want de dag van morgen zorgt wel voor zichzelf. Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen last’ (Matteüs 6:34). Natuurlijk heeft elke dag genoeg aan zijn eigen last, maar hoe maak je je geen zorgen voor morgen? Hoe kun je er zeker van zijn dat morgen wel voor zichzelf zorgt, als je weet hoeveel dingen fout kunnen gaan morgen? Laat staan wat allemaal vandaag nog fout kan gaan! Jezus’ woorden zijn en blijven lastig, zeker voor de pessimist en de realist. Ze klinken als platitudes, als clichés die bedoeld zijn om de gewone mens gerust te stellen. Maar als we er goed over nadenken, wat is er dan werkelijk gaande?

ZORGEN OF IDENTITEIT

In het begin van zijn redevoering over zorgen maken, stelt Jezus een retorische vraag: ‘Is het leven niet meer dan voedsel en het lichaam niet meer dan kleding?’ (Matteüs 5:25). Ook die zin klinkt misschien erg banaal, maar ik denk dat er meer achter zit. Jezus probeert geld en zorgen in een ander kader te plaatsen. En dit kader is: prioriteiten en het koninkrijk van God.

/ ZORGEN VOOR ANDEREN IS ONZE PRIORITEIT

Het kader waar het Jezus om gaat, zijn de laatste woorden die hij spreekt, woorden die bij de meeste christenen erg bekend zijn: ‘Zoek liever eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden’ (Matteüs 6:33). Jezus wil dat het koninkrijk onze prioriteit is en dan volgt de rest vanzelf. Echter, wat die prioriteit is, wordt vaak verkeerd begrepen.

GEEN AARDSE DINGEN?

Sommige mensen definiëren het opzeggen van alle aardse dingen als prioriteit. Zij zeggen dat Jezus wil dat wij eten en drinken zoveel mogelijk moeten laten en dat we oude en kapotte kleren moeten dragen. Dat wij door dit sobere gedrag tonen dat wij het koninkrijk op de eerste plaats zetten, en geen dubbeltje verspillen aan aardse dingen. Als we aardse dingen niet waarderen, als we elke dag toch bijna verhongeren, dan maken we ons geen zorgen meer om die dingen.

Dit is zeker niet wat Jezus bedoelt. De vogels eten wat ze willen, de bloemen zijn mooi. Jezus’ jas was zo mooi dat de soldaten bij het kruis erom vochten. Jezus ging blijmoedig het leven door en genoot van Gods liefde en schepping. Jezus zag deze wereld als een geweldige plek vol van God, waar hij elke dag Gods goedheid kon zien: in de vogels en de bloemen.

TERUG NAAR DE NATUUR?

Anderen zien hoe belangrijk de schepping is en zeggen dat we terug naar de natuur moeten gaan. Dat is hun prioriteit. Wat dat betekent, is niet altijd eensluidend. Soms hoor je dat we uit de steden moeten vertrekken en landelijk moeten leven. Soms hoor je dat wij onze banen moeten opzeggen om op God te vertrouwen. Maar ook dit zijn niet de prioriteiten waar Jezus op doelt.

De natuur is belangrijk, God heeft het niet voor niets gemaakt. De schepping is een belangrijke openbaring van wie God is. Hij heeft een mooie wereld gemaakt, waarin vogels en bloemen in het algemeen een goed leven hebben. Vogels leiden een leven zonder bezwaard te zijn door lasten en zorgen. Als wij het koninkrijk eerst zetten, dan betekent het dat wij Gods prioriteiten eerst zetten. Dat wij zien dat wij in een wereld leven die God geweldig heeft gemaakt en ons daardoor met plezier voeden en kleden.

REALISME

Natuurlijk is deze wereld niet helemaal geweldig. We weten dat zonde zijn invloed heeft gehad. Deze wereld is een wereld van zorgen en ongerustheid en je kunt je moeilijk volledig isoleren van deze dingen. De zorgen door zonde drukken hun stempel op ons en daarom zijn deze woorden van Jezus geen oplossing voor zorgen, maar een uitdaging. Jezus daagt elk van ons uit om het koninkrijk eerst te zetten. Om genieten van Gods schepping—en dus van ons leven—een prioriteit te maken. Jezus daagt ons uit om gerechtigheid te laten heersen: om voor anderen te zorgen. Niet omdat we dat moeten, maar omdat we dat willen.

WAAR HET OM DRAAIT

Uiteindelijk draait het om het volgende. Heel veel mensen zijn verslaafd geraakt aan zich zorgen maken. Heel veel mensen kunnen zich geen leven voorstellen zonder zich zorgen te maken. Maar Jezus heeft een ander leven in petto voor elk van ons. Jezus belooft een leven waarin geld niet nodig is als zekerheid. Jezus nodigt elk persoon uit voor dat leven: een leven in het koninkrijk van God. Jezus heeft goed nieuws voor zijn volgelingen: hij kent een leven waarin je je geen zorgen maakt, maar waarin je zorgt voor anderen. Jezus zegt: ‘Zoek liever eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid.’ Dat is een uitdaging voor elk persoon. Als jij je zorgen begint te maken: probeer je prioriteiten te veranderen en te zorgen voor anderen. Want zorgen voor anderen, dat is onze prioriteit.

BEELDHOUWER ALAN COLLINS/ OVERLEDEN

Onlangs overleed in zijn woonplaats Bidport, Engeland, een van de bekendste kunstenaars uit de adventgeschiedenis: Alan Collins (1928). Hij werd als beeldhouwer buiten de Adventkerk bekend door o.a. zijn beelden in de kathedraal van Guildford in Engeland. Zevendedagsadventisten hebben Collins vooral leren kennen door zijn beeldengroepen op de campus van een aantal adventistische universiteiten in de Verenigde Staten. In Europa dankt hij zijn faam vooral aan de sculptuur die hij in opdracht van de Adventkerk vervaardigde voor de voorgevel van het Europese hoofdkantoor in St. Albans. Het van fiberglas gemaakte kunstwerk is een voorstelling van de drie engelen uit Openbaring 14.

NIEUW KANKERZIEKENHUIS/ GEOPEND

Een van de organisaties van adventistische ziekenhuizen in de Verenigde Staten heeft in december 2016 een gloednieuw *state-of-the-art* ziekenhuis voor kankerpatiënten geopend in Dayton, Ohio. Het 53 miljoen dollar kostende gebouw, met vijf verdiepingen en een vloeroppervlakte van ruim 11.000 vierkante meter, heeft ruim dertig oncologen in dienst. In Dayton (ca. 145.000 inwoners, ongeveer evenveel als Haarlem) en omgeving wonen relatief veel zevendedagsadventisten. Er zijn tien gemeenten in de stad, een basisschool en vlakbij is ook een adventistisch college.

HACKSAW RIDGE/ ALS EVANGELISATIEMIDDEL

In @vent van november heeft u een artikel kunnen lezen over de door Mel Gibson geregisseerde Amerikaans-Australische film *Hacksaw Ridge*. De film vertelt het verhaal van Desmond Doss, een adventistische soldaat die in de Tweede Wereldoorlog weigerde wapens te dragen. Desondanks kwam hij in Japan, bij de slag om Okinawa, in de vuurlinie terecht. Hij diende bij de geneeskundige troepen en wist, met groot gevaar voor eigen leven, 75 mannen te redden. Dat gebeurde bij gevechten bij de bergrug Hacksaw Ridge. Doss kreeg daarvoor een hoge onderscheiding (de *Congressional Medal of Honor*) uit handen van de Amerikaanse president Truman. Inmiddels heeft de film talloze onderscheidingen gekregen, zoals maar liefst negen prijzen van de prestigieuze Australian Academy of Cinema and Television. Hij kreeg drie nominaties voor de Golden Globes.

Vanwege de adventistische connectie besteden adventistische media veel aandacht aan de film. In Polen hebben kerkleden de film ingezet als evangelisatiemiddel. Honderden (vooral jonge) kerkleden vestigden bij de bioscopen de aandacht op de Adventkerk – de kerk van Desmond Doss. Zij deden dat onder andere door reclameborden en een speciaal nummer van een tijdschrift uit te brengen. Ook in Hongarije werden soortgelijke initiatieven ontplooid, en met succes: er kwamen honderden verzoeken om nadere informatie en bijbelstudie.

De pasgedoopte Poolse tweeling, Karolina en Monika, in hun speciale T-shirt, in actie om de aandacht te trekken van de bioscoopgangers.

ADRA HELPT/IN SYRIË

In Syrië heeft zich de afgelopen jaren een ramp van apocalyptische proporties voltrokken. Zo'n 3,5 miljoen inwoners van het door oorlog verscheurde land zijn naar het buitenland gevlucht; naar Europese landen, maar in nog veel groteren getale naar de landen in de regio. Daarnaast zijn tenminste 6,5 miljoen mensen uit hun woonplaatsen gevlucht naar andere plekken in Syrië.

ADRA Syrië is, met steun van een aantal ADRA-partners, projecten gestart in Syrië, die vooral gericht zijn op zorg voor mensen die binnen het land op de vlucht zijn. Het gaat om tijdelijke opvang, water en sanitaire voorzieningen. Op een aantal plaatsen wordt hulp geboden aan mensen die verwondingen hebben opgelopen en zijn er onderwijsvoorzieningen voor kinderen die al langere tijd niet naar school konden.

HOPE CHANNEL LANCEERT/ INTERNETKANAAL VOOR DOVEN

Hope Channel is een van de belangrijkste media-projecten van de Adventkerk. De wereldkerk lanceerde deze afdeling voor televisie en internetevangelisatie in 2003. Het kanaal zendt uit in enkele tientallen talen, en heeft onderafdelingen in diverse landen.

Sinds kort heeft *Hope Channel* ook een internetkanaal dat speciaal gericht is op dove mensen. Daarop wordt een gevarieerd programma aangeboden dat wordt ondertiteld, of vertaald door een doventolk. In eerste instantie zijn de ondertitels in het Engels, Portugees, Spaans, Frans en Duits.

Larry Evans, hoofd van de afdeling voor zorg voor mensen met een handicap op het hoofdkantoor van de kerk, noemde het nieuwe initiatief in een persbericht 'een historische gebeurtenis in de geschiedenis van de Adventkerk.'

ADVENTIST BEN CARSON/ MINISTER IN TRUMP-KABINET

Op 20 januari vond de inauguratie plaats van de nieuwe Amerikaanse president Donald Trump. De adventist Ben Carson werd gekozen als minister van het ministerie van volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling. Nooit eerder kreeg een zevendedagsadventist in de Verenigde Staten zo'n hoge politieke functie.

Voor zijn pensionering was Carson een befaamd neurochirurg, die landelijke bekendheid kreeg door zijn werk en boeken die hij schreef. Vanuit een achterstandssituatie in een éénundergezin in een arme zwarte wijk van Detroit, wist Carson aan de armoede te ontsnappen, een academische opleiding te volgen en een indrukwekkende carrière op te bouwen. Enkele jaren geleden begaf hij zich in de politiek. Bij de recente presidentsverkiezingen was hij een van de vele Republikeinse kandidaten. Even leek hij hoge ogen te gooien, maar al snel keerden zijn kansen. Nadat hij zich uit de verkiezingsrace had teruggetrokken, zegde hij steun toe aan Donald Trump.

De nu 65-jarige Carson werd aanvankelijk genoemd als minister voor gezondheidszaken, maar kwam uiteindelijk terecht op een heel ander departement. Volgens sommigen is het een nogal merkwaardige benoeming, omdat Carson totaal geen ervaring heeft op het terrein van volkshuisvesting. Anderen denken juist dat hij zich vanwege zijn achtergrond intensief zal inzetten voor betere huisvesting van de, vaak zwarte, bevolking in achterstandswijken.

PAULA KOEWEIDEN OVER VREDENOORD

ZORGEN OVER DE ZORG

De zorg is geen florissante sector meer in Nederland. Dat merken ze ook bij Woonzorgcentrum Vredenoord, het verzorgings- en verpleeghuis van de Adventkerk. Het huis heeft te maken met administratieve en financiële uitdagingen. Toch gaat het er relatief goed, vergeleken met andere instellingen. 'We zijn een marathonloper die het steeds weer redt tot aan de finish.'

Tekst/Lydia Lijkendijk

Woonzorgcentrum Vredenoord heeft een éénpippige Raad van Bestuur. Dat is Paula Koeweiden-Cane Tuppen. Zij nam vanaf 2002, toen zij nog penningmeester van de Adventkerk was, de functie parttime waar en trad officieel aan in 2004. Komende zomer neemt zij afscheid: 'Ik ben al over de datum.' Koeweiden (68) kan terugvallen op een managementteam, en op de Raad van Toezicht, maar staat vaak alleen voor alle hete vuren die de zorg tegenwoordig omringen. Officieel woont ze in Woudenberg, maar ze is bijna dag en nacht op Vredenoord te vinden. En als ze

thuis is, dan is ze vaak aan het werk. Voor Vredenoord, waar ze ook locatiemanager is. 'We zijn te klein voor een fulltime Raad van Bestuur, terwijl je intern iemand nodig hebt die alle medewerkers aanstuurt. Mijn aanbeveling voor mijn opvolging is: knip de functie op in een fulltime locatiemanager en twee à drie dagen Raad van Bestuur voor de strategische zaken.'

EINDSTATION

Ondanks de hectiek van het werk dat zij doet, vindt Koeweiden dat ze een bijzonder mooie baan heeft. 'Mijn werk is gevarieerd, het is nooit saai. Ik heb te

maken met artsen, andere behandelers, bewoners, de familie, vrijwilligers, en medewerkers. Mijn werk gaat over mensen die het leven gaan verlaten, en in vrede hun ogen willen sluiten. Wij zijn erbij als mensen terugkijken, zich ontspannen, en zien dat het goed was. Er is niets mooiers dan dat.' Vredenoord begeleidt mensen die aan het einde van hun leven komen, het is voor velen het eindstation. 'Toen ik kwam, was dat anders', zegt Koeweiden. 'In 2002 waren we een bejaardenhuis. Mensen kwamen hier wonen als ze 65 waren. Het was net een vakantieoord. Het eten was georganiseerd en ze gingen twee keer

per jaar met busjes weg. Het kon niet op. Zelf had ik de tijd om goede gesprekken te hebben met mensen die ik echt kon leren kennen want ze bleven lang. Maar nu komen mensen op z'n vroegst op hun 85^e binnen, vaak dementeren ze. Ik heb een heel ander contact met deze bewoners, die gemiddeld na anderhalf jaar overlijden. De mensen zijn op voor ze binnenkomen. Wij zijn geen bejaardenhuis meer, maar bieden steeds meer verpleeghuiszorg.'

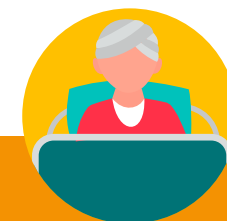
ZORGEN

Op de vraag wat haar zorgen baart in haar vakgebied, de zorg, zegt Koeweiden: 'Binnen drie jaar tijd heeft de overheid de zorgzwaarte verdubbeld, terwijl ons personeel voor een deel nog uit bejaardenhulp en ziekenverzorgenden bestaat. Hoe moeten zij die zware patiënten verzorgen?' Bijscholen is niet altijd de oplossing, weet Koeweiden, want niet iedereen kán bijscholen. 'En personeel dat wel geschoold is, is erg moeilijk te krijgen. Niet elders in Nederland, niet op de opleidingen, nergens zijn voldoende verzorgenden en verpleegkundigen. Het geworstel om voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel te krijgen, is het lastigste van mijn werk. Een intensieve samenwerking met het onderwijs is bijvoorbeeld nodig, zodat verkorte opleidingen voor verzorgenden en verpleegkundi-

gen in de ouderenzorg aangeboden kunnen worden.' Vluchtelingen die werk zoeken mogen van haar in dat gat springen. 'Onze medewerkers en vrijwilligers komen uit alle landen, dus wij kijken daar niet van op, hoewel de taal een groot probleem kan zijn. Met concurrerende huizen vechten we om mensen. Ik probeer creatief te zijn in de werving, maar als het niet anders kan steek ik zelf ook de handen uit de mouwen. Ik ben niet opgeleid voor de zorg, maar ik kan wel bedden opmaken en de was verzamelen.'

ADMINISTRATIEVE LAST

De toenemende administratieve eisen in de zorg staan bovendien garant voor nog meer druk. 'Elk botercupje moet gestickerd en gecheckt worden', zucht Koeweiden. 'We geven ontzettend veel geld uit aan dingen die niets met de zorg te maken hebben. Onze medewerkers hebben gedemonstreerd in Den Haag, en Actiz, de vereniging van zorgondernemers waarbij we aangesloten zijn, zit aan tafel bij de politiek. Maar het is wachten tot de wal het schip keert – of tot de politiek wakker wordt. Want er moet iets veranderen, zo kan het niet doorgaan. De participatiemaatschappij,

VREDENOORD

Woonzorgcentrum Vredenoord in Huis ter Heide biedt wonen, zorg en welzijn, aansluitend bij de vragen en wensen van haar bewoners. Deze zorg wordt geboden vanuit een protestants-christelijke grondslag en in het bijzonder vanuit de levensvisie van de Adventkerk. De doelgroep van Vredenoord bestaat uit ouderen die adventist zijn, en ouderen die zich aangesproken voelen door of respect hebben voor de normen en waarden die voortkomen uit deze levenswijze. Het centrum heeft rond de 100 bewoners. De 42 appartementen van Intermezzo, voor ca. 56 mensen, zijn officieel geen eigendom van Vredenoord, maar van een woningbouwstichting. Wel beheert Vredenoord de wachtlijst. In alle gebouwen van Vredenoord geldt een algemeen rookverbod en dit geldt ook voor Intermezzo.

waarin mensen langer zelfstandig wonen met behulp van vrienden en familie, klinkt mooi, maar het is een bezuiniging. Kinderen van 75+ moeten, samen met vrijwilligers, mantelzorgen voor ouders van diep in de negentie. Dat kan zomaar leiden tot verkeerde medicijnen, verkeerde handelingen en vroeg of laat gaat er ergens in

'HOE IS HET MOGELIJK DAT HET ONS TELKENS LUKT!'

Nederland iemand dood aan de zorg,' Koeweiden maakt een handgebaar dat aangeeft wat ze hiervan vindt: knettergek. En zorgelijk dus, want de problemen die er voor Vredenoord uit voortkomen, liggen op haar bordje. 'Al deze dingen horen tot de dieptepunten van mijn werk.'

FINANCIËEL OP ORDE

De recente ontwikkelingen in de zorg stellen huizen als Vredenoord voor grote uitdagingen in het dagelijks werk, maar ook op financieel terrein. Koeweiden: 'Zorgverzekeraars en zorgkantoren hebben voldoende budget, maar betalen al jaren niet het tarief dat nodig is om ouderenzorg te kunnen verlenen. Als dat niet verandert, verschaalt de ouderenzorg nog verder.' Achter de schermen van Vredenoord is er een tijd hard gewerkt aan een fusie om schaalvergroting te bereiken en een betere financiële positie. Toen de fusie bijna rond was, werd die toch uitgesteld. 'Het voelde niet goed', zegt Koeweiden beslist. 'Wij hadden geen vertrouwen meer in de bestuurder, en vreesden voor het overeind blijven van onze levensbeschouwing binnen een gefuseerde organisatie.' Van uitstel kwam afstel, want in februari 2016 vond het zorgkantoor dat de cijfers van Vredenoord hoopgevend genoeg waren om alleen

door te gaan. Dat moest zo zijn, denkt Koeweiden, die opmerkt dat Vredenoord het vaak beter doet dan collega-huizen. 'Onze accountant vindt dat we het bovengemiddeld doen. We hadden in het begin met een negatief vermogen te kampen, maar onze financiën laten een stijgende lijn zien. Wij hebben geen leegstand. Ik ben ontzettend blij dat we uit de rode cijfers zijn en dat het ons gegund is om als klein huis toch zelfstandig door te gaan. Hoe is het mogelijk dat het ons telkens lukt! We zijn een soort marathonloper die het steeds weer redt tot aan de finish, ook al gaat hij soms op z'n laatste krachten.'

ONDSCHIEDEND

Vredenoord onderscheidt zich niet alleen van andere huizen doordat de financiën er redelijk op orde zijn. De sfeer is warm, er wordt veel gelachen door zowel bewoners en medewerkers als vrij-

willigers, en liefde voor elkaar is belangrijk. 'Wij werken vanuit het adventistische gedachtegoed. We hebben God lief en de naaste als onszelf. Wij geven echt aandacht aan mensen. De krachten die wij hebben, zetten wij voor de mensen in. Wij hebben geen leidinggeven achter bureaus in kantoren, nee, de leidinggevendenden werken mee in de teams. Zij hebben feeling met de medewerkers en de bewoners en dat komt de kwaliteit van de zorg ten goede.' Kwaliteit uit zich ook in de maaltijden, want vers koken is belangrijk,

Paula Koeweiden met 'gouden vrijwilliger' Henk Mannes, en vrijwilligerscoördinator Els Schuitevoerder.

vindt Koeweiden. Ook aan het geestelijk voedsel besteedt het woonzorgcentrum aandacht, in de vorm van ochtend- en avondwijdingen, sabbatschool op vrijdagavond, en een eredienst op sabbatochtend. En natuurlijk wordt er gebeden voor het eten. 'De meeste mensen zijn gelovig en vinden de aandacht voor religie fijn.'

HENDRIK GROEN

Zou Paula Koeweiden zelf naar Vredenoord willen, als laatste stop in dit aardse leven? 'Dat zou ik nu moeilijk vinden, omdat ik iedereen ken', zegt zij. 'Maar waarschijnlijk duurt het nog twintig jaar voor ik eraan toe ben. Ik zou liever thuis blijven, maar als dat niet mogelijk is dán wil ik naar Vredenoord en niet ergens anders heen.' Desgevraagd zegt ze *Het geheime dagboek* van Hendrik Groen, de Amsterdamse bejaarde die zo smakelijk vertelt over zijn dagelijkse leven in een bejaardenhuis, nog niet gelezen te hebben. 'Ik ben altijd druk met mijn verplichte vakliteratuur.' De ware fans van Hendrik Groen zullen nu verzuchten dat diens pogingen om nog iets van het leven te maken, toch beslist tot de verplichte vakliteratuur behoren. Van Raden van Bestuur in de zorg, en van eigenlijk iedereen.

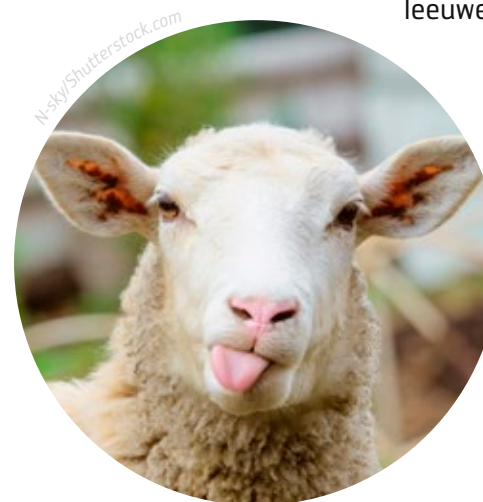
WERKEN BIJ VREDENOORD

Jonge mensen die zin hebben in een carrière in de zorg, of mensen die zich willen omscholen in deze richting, zijn van harte welkom bij Vredenoord. Het woonzorgcentrum heeft ruimte voor verpleegkundigen 4, verzorgenden 3IG en woonbegeleiders. Ben je hiervoor opgeleid, of wil je hiervoor opgeleid worden? Kijk voor meer informatie op www.vredenoord.nl, of neem contact op met Paula Koeweiden via (030) 693 1665 of info@vredenoord.nl.

DE HERDER EN ZIJN SCHAPEN

Psalm 23 is een van de meest geliefde Psalmen bij christenen en niet-christenen. David, die zelf een herder was, schrijft uit eigen ervaring een Psalm over een toegewijde herder die voor zijn schapen zorgt. Soms vraag ik me af waarom God zijn mensen met schapen vergelijkt en niet met sterke beren, dappere leeuwen of zelfs met sluwe wijze vossen. Maar beren, leeuwen en vossen hebben geen zorg nodig—wij wél.

Tekst/ds. Orlando Manuela

De schapen zijn gewend aan de aanwezigheid van de herder. Waar hij hen ook heenleidt, ze gaan zonder tegenstribbelen mee omdat ze hem vertrouwen. De schapen weten dat de herder het beste met hen voor heeft. Ook met ons heeft de herder het beste voor.

AANWEZIGHEID

De herder draagt verantwoordelijkheid voor de schapen. Hij voedt hen met het beste gras en laat ze rusten bij helder water. Een goede herder houdt de schapen op het rechte pad. De herder belooft de schapen aanwezig te zijn. En zijn aanwezigheid wordt belangrijker als de reis verder gaat door de vallei van de schaduw van de dood. In een rimpelloos landschap kan iedereen wel op een kudde schapen passen. Maar een ervaren en goede herder is noodzakelijk als er ravijnen komen en er gevaren op de loer liggen.

BESCHERMING

In Psalm 23 maakt David melding van de werktuigen van een herder: de stok en de staf. Elk instrument heeft een speciaal doel in het leven van de schapen. De staf is een lange stok met een gebogen uiteinde. Met dit werktuig corrigeert de herder de schapen. Hij drijft ze bij elkaar, haalt ze uit kuilen en andere onbereikbare plekken. De stok wordt

gebruikt om de schapen te verdedigen en te beschermen tegen alles wat ze probeert aan te vallen. Als we dit allemaal weten over herders, dan is het geen wonder dat de Bijbel Jezus de goede herder noemt (Johannes 10:11), de grote herder (Hebreeën 13:20) en de opperherder (1 Petrus 5:4). Maar Jezus kan alleen mensen hoeden wanneer wij kiezen zijn schaap te zijn. Wij moeten onze herder kennen en hem volgen. Kent u de herder Jezus? Hoe is uw relatie met hem vandaag?

Ds. Orlando Manuela is predikant van de adventgemeenten Rotterdam Internationaal (RISDAC) en Spijkenisse, en van church plant Oasis.

GEDICHT

Als de Heer mijn herder niet is,
ben ik in grote nood.
Dan heb ik geen groene weide,
geen helder water.
En als ik in de vallei loop van de
schaduw des doods,
beef ik omdat er niemand anders is,
behalve ik.
Er is niets op tafel, mijn beker is leeg.
Ik ben gescheiden van goedheid en
dankbaarheid.
Ik zal voor altijd gescheiden wonen
van God.
(Robert Vajko)

DE HERDER VOLGEN

De herder kan de schapen weiden omdat hij een relatie met zijn schapen heeft. Hij leeft met ze samen, hij weet hoe ze heten, wie hun vaders en moeders zijn.

DE REGENBOOGHERBERG

Regelmatig bezoekt de *mystery guest* van *Advent* op sabbatmorgen een willekeurige gemeente in Nederland en beschrijft de opgedane ervaringen. In deze artikelenreeks maken wij een dwarsdoorsnede van de verschillende soorten gemeenten. Van het traditionele kerkgebeuren en de diversiteit van allerlei multiculturele gemeenten en church plants tot wat er verder allemaal aan groepen is.

'Wij zijn een regenboogherberg die Gods diversiteit omarmt.' Deze uitspraak op de website van de gemeente Lelystad is voldoende om mijn nieuwsgierigheid op te wekken. Op een mooie dag in de nazomer ga ik op weg om als *mystery guest* hier een sabbatmorgen door te brengen.

Tekst/ **Mystery Guest**

Onderweg kom ik langs een van de grootste projecten op het gebied van wegenbouw in Nederland van de laatste jaren. Gelukkig is het project zo vergevorderd dat er in ieder geval op deze zaterdagmorgen geen file meer is. De navigatie leidt me door de buitenwijken van Lelystad. Overal vertellen borden me hoe mooi het er moet zijn, maar dat zie ik niet in dit gedeelte van de stad. Links af, dan rechts en opeens sta ik op een groot plein. Gelukkig veel parkeerruimte rond deze kerk. Een behulpzame broeder heeft me

van tevoren verteld welk gedeelte gratis is. Het budget van *Advent* is toch al zo krap, dus het is goed om op de kleintjes te letten.

VERTROUWD

Ik kom het kerkje van het Leger des Heils binnen. Direct is me dan duidelijk dat ik op de goede plek ben aangekomen. Zoals overal in adventland, kom je meteen bekenden tegen. Een kleine, gastvrij ogende zaal. De bekende attributen van het Heilsleger maken de sfeer. Het geeft een vertrouwd gevoel.

KLEIN GROEPJE

De sabbatschool wordt geopend met een klein groepje mensen. Ook dit is langzamerhand een bekend fenomeen geworden, zeker in de wat traditionelere kerken die ik bezocht heb. Het bezoek aan de sabbatschool wordt minder. Ik begrijp dat de organist verhinderd is, de muzikale begeleiding van het openingslied komt uit de computer, maar klinkt zeker niet verkeerd. Tijdens het openingslied merk je direct de bijdrage van een aantal goed geschoolde stemmen.

ONTSPANNEN EN OPEN

De gebruikelijke handelingen rond de opening, en dan is het tijd voor de lesbespreking. De stoelen worden in een kring op het podium gezet. De sfeer tijdens de les is ontspannen en open. Naast de onderwerpen die in de les worden aangedragen, komt ook veel ter sprake wat te maken heeft met het leven van alledag van de aanwezigen. Maar ook wat er gebeurt in de landelijke en de wereldkerk. Kritische geluiden, en ook instemming, maar de sfeer blijft goed.

KOFFIETIJD

Als de sabbatschool afgelopen is, volgt de koffiepauze en iedereen verzamelt zich rond de keuken. Tijd voor ontspannen gesprekken, voor sommigen een voortzetten van het gesprek in de sabbatschool, maar ook gewoon een beetje bijpraten. Ik juich koffie altijd toe, en een dosis cafeïne halverwege maakt het natuurlijk makkelijker om tijdens de preek alert te blijven. Maar het geeft ook wel een beetje een rommelige start van de eredienst. Degene die de boel weer bij elkaar moet krijgen en iedereen naar zijn plaats moet dirigeren, heeft duidelijk moeite om boven het gedruis uit te komen.

EREDIENST

Terwijl we koffiedronken, is de kerkzaal geleidelijk helemaal volgestroomd. De opening van de eredienst verloopt eigenlijk zoals overall. Opnieuw ben ik onder de indruk van het zingen. Een kinderverhaal ontbreekt niet. De vertelster zit ontspannen met de kinderen om zich heen op de treden van het podium. En dan de preek, ach ja de preek. Wat moet ik daar nou over zeggen?

/ IK BEN ONDER DE INDRIJK VAN HET ZINGEN

Sombere verhalen uit het Oude Testament dit keer, en geen opmerkelijke bijzonderheden in het verloop.

BIJPRATEN

Na de dienst weer volop gelegenheid om na te praten met oude en nieuwe vrienden. De predikant die bij de deur staat om handen te schudden, staat er voor een belangrijk deel voor zichzelf, want iedereen blijft in de zaal praten. Hoe lekker de koffie in de pauze ook was, een kopje aan het eind van de dienst voor aanvang van de lange terugreis zou best lekker zijn geweest. Als ik weer op weg ben naar huis overheerst, ook zonder koffie, het gevoel dat het goed was om in Lelystad te zijn.

ADVENTISTEN EN GEZONDHEIDSZORG

EEN NETWERK VAN ZORGINSTELLINGEN

De Adventkerk staat bekend om haar gezondheidsboodschap. Wereldwijd zit de kerk goed in de gezondheidsinstellingen en ziekenhuizen; de gezondheidszorg is de rechterhand van de adventboodschap. Ds. Reinder Bruinsma duikt in de geschiedenis van deze zorginstellingen en signaleert een nieuw hoofdstuk in de ontwikkelingen.

Tekst/ds. Reinder Bruinsma

De echtgenoot van Ellen White, James White, kreeg een beroerte in 1865. Samen met zijn vrouw nam hij daarop zijn intrek in *Our Home on the Hillside* in Dansville, New York, om te revalideren. De Whites waren onder de indruk geraakt van de aanpak van dr. James C. Jackson, de oprichter van *Our Home*, door het lezen van artikelen en door een eerder kort bezoek aan zijn instelling. Dr. Jackson maakte deel uit van een toenemend aantal Amerikaanse gezondheidshervormers in de tweede helft van de negentiende eeuw, die natuurlijke genezingsmethoden propageerden, zoals waterkuren, en gezondere voeding. In de kleine adventgemeenschap trok dat al snel veel belangstelling, vooral omdat verschillende 'pioniers' door uitputting ernstige gezondheidsproblemen hadden.

GEZONDHEIDSTHEMA

De ervaringen in *Our Home on the Hillside* hadden een belangrijke invloed op Ellen White. 'Gezondheid' werd een thema dat

haar tijdens haar gehele lange leven bleef bezighouden. Zij deed zeker inspiratie op uit contacten met gezondheidshervormers uit haar tijd, en las veel van wat zij schreven. Maar vooral enkele uitgebreide visioenen, kort na het verblijf in Dansville, wezen haar de richting op van *health reform*. Deze Engelse aanduiding voor gezondheidshervorming was inmiddels een begrip geworden en zou ook in de Adventkerk een gevleugelde term worden. Vanaf het einde van de jaren 1860 zou Ellen White steeds weer de pen oppakken om het onderwerp van gezondheidshervorming aan de orde te stellen. Vaak is er een duidelijk verband aan te wijzen tussen wat zij schreef en allerlei bronnen uit haar tijd; wat niet vreemd is, want Ellen White leefde uiteraard niet in een vacuüm. Maar op veel punten leende zij niet alleen ideeën van anderen, maar had zij ook kritiek op de opvattingen van Jackson en tijdgenoten en zette zij haar eigen accenten. Baanbrekend was vooral hoe zij de zorg

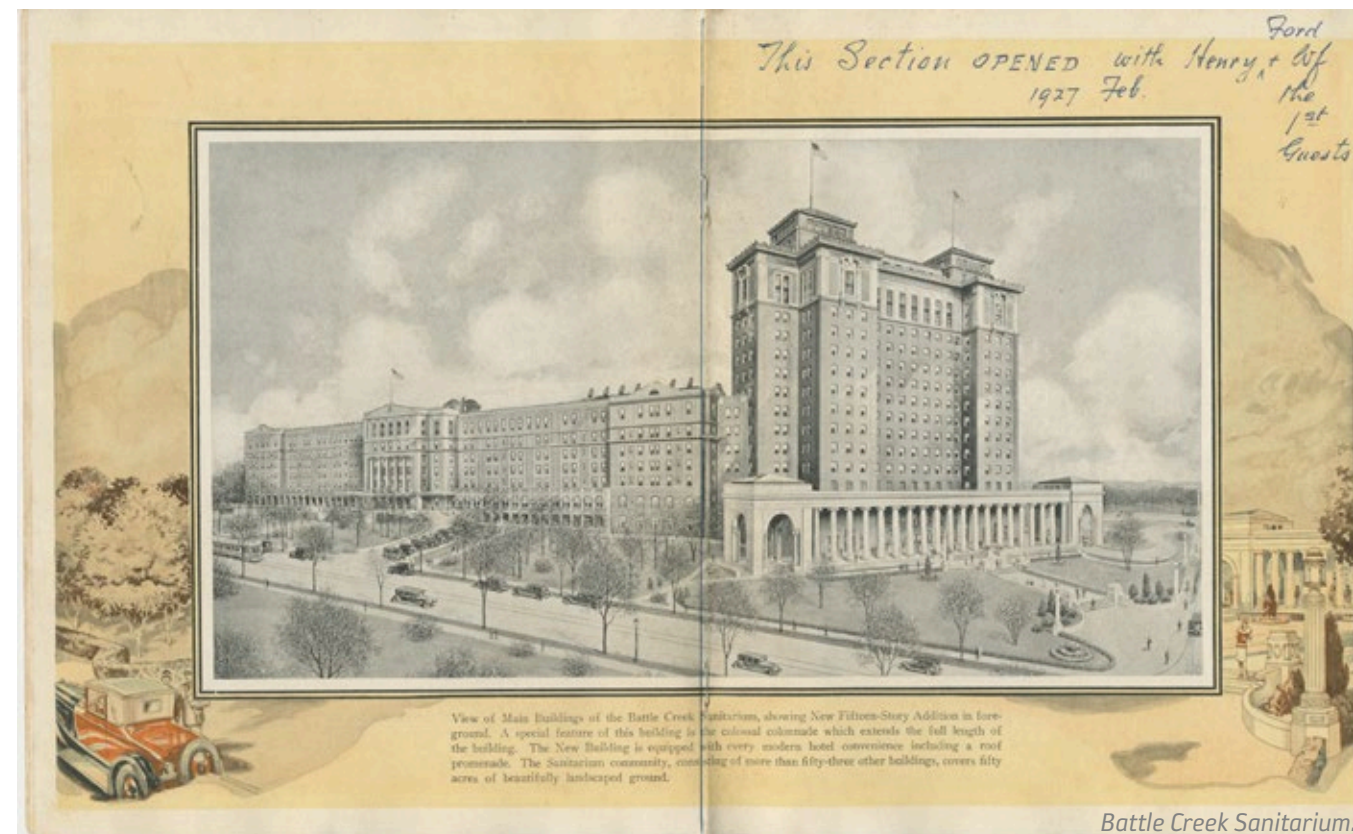
voor onze gezondheid verbond met geloof en godsdienst en met christelijk rentmeesterschap.

HET BEGIN

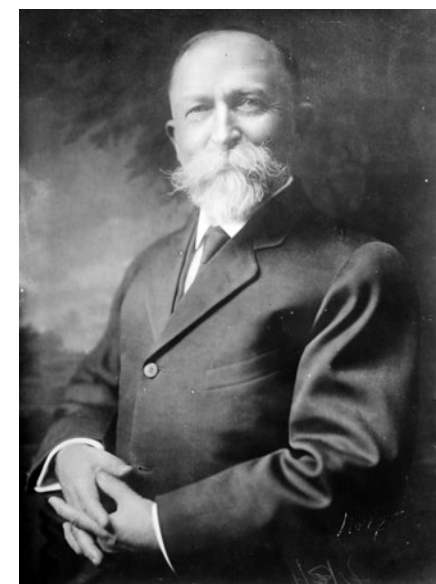
In 1866 zag Ellen White in een visioen dat adventisten een eigen instelling moesten oprichten, waarin haar inzichten op het terrein van gezondheidshervorming konden worden toegepast. Dit leidde, enkele maanden later,

Ellen en James White.

tot de oprichting van het *Western Health Reform Institute*. Na een heel aarzelend begin zou deze instelling uitgroeien tot het befaamde en kolossale *Battle Creek Sanitarium*, waar John Harvey Kellogg vanaf 1876 de scepter zwaaid. Kellogg, aanvankelijk een protegé van de familie White, was in veel opzichten geniaal. Maar in bepaalde

John Harvey Kellogg. US Library of Congress

opzichten was hij ook excentriek, en zeker eigenzinnig. Naarmate het instituut in Battle Creek, in de staat Michigan, groeide, ging Kellogg steeds onafhankelijker opereren. Dat feit, en zijn al dan niet vermeende pantheïstische ideeën, leidden uiteindelijk in 1906 tot

een breuk tussen 'de dokter' en de kerk. Wie nu Battle Creek bezoekt, ziet nog steeds een paar enorme gebouwen die ooit deel waren van het Battle Creek Sanitarium en die nu door de Amerikaanse overheid worden gebruikt. Maar de bezoeker zal vooral onder de indruk komen van de enorme fabrieken waar Kellogg's cornflakes en verwante producten worden gemaakt. Will Keith Kellogg, een broer van John Harvey, was de grondlegger van dat cornflakes-imperium.

NAAR CALIFORNIË

De eerste adventistische zorginstelling in Californië, waar het adventisme geleidelijk aan voet aan de grond begon te krijgen, was het *Rural Health Retreat*. De eerste patiënten arriveerden er in 1878. Deze instelling in het noorden van de staat Californië, ca. 200 kilometer van San Francisco, werd later herdoopt tot *St. Helena Sanitarium*. Toen Ellen White, later in haar leven, in Californië ging wonen, drong zij er bij de kerkelijke leiding op aan om nog drie gezondheids-

Glendal Sanitarium in 1905 en Glendale Adventist Medical Center in 2015.

**ELLEN WHITE
VERBOND DE ZORG
VOOR ONZE GEZOND-
HEID MET GELOOF EN
GODSDIENST EN MET
CHRISTELIJK RENT-
MEESTERSCHAP**

instellingen te beginnen. Aan haar onvermoeide aandringen was het te danken dat er binnen korte tijd nog drie van dergelijke instituten bij kwamen. Dankzij haar visie en een aantal onverwachte donoren kwam er in 1905 een instelling in de buurt van Los Angeles, dat nu de naam *Glendale Adventist Medical Center* draagt. Rond diezelfde tijd opende – niet zonder aanzienlijke problemen – ook het *Paradise Valley Sanitarium*, ten zuidoosten van San Diego, zijn deuren. Het bleef tot 2007 bestaan als het *Paradise Valley Hospital*.

LOMA LINDA

Verreweg het grootste adventistische geloofsavontuur op het gebied van gezondheidszorg was echter het Loma Linda-project. In het kleine stadje met die naam in Zuid-Californië, ongeveer 150 kilometer van Los Angeles, werd in november 1905 een ‘sanitarium’ geopend. Al spoedig werd er een medische opleiding aan gekoppeld. Nu, ruim honderd jaar later, zijn *Loma Linda University* en het *Loma Linda Medical Center* de paradijsjes van de Adventkerk. De ziekenhuizen van dit centrum hebben meer dan duizend bedden en er werken nu zo’n 14.500 mensen aan Loma Linda. Het medisch centrum kreeg vooral veel publiciteit in 1984 met Baby Fay, een baby die het hart van een aapje

ingeplant kreeg. Sinds 1990 is Loma Linda famous voor de behandeling van prostaatkanker met de zogenaamde protontherapie, die al snel patiënten aantrok vanuit het gehele land en daarbuiten.

EEN PATROON

Toen het adventisme zich over de gehele wereld begon te verspreiden, volgde het steevast eenzelfde patroon. Het brengen van ‘de boodschap’ ging gewoonlijk vergezeld van het oprichten van scholen, uitgeverijen/drukkerijen en gezondheidsinstellingen. Volgens het jaarboek van de kerk van 2015 zijn er nu wereldwijd 193 adventistische ziekenhuizen en ‘sanitariums’, ruim 160 andere zorginstellingen, zoals verpleeghuizen voor bejaarden en kindertehuizen, en rond 300 klinieken. Ruwweg zijn de ziekenhuizen te verdelen in twee categorieën. Ten eerste de ziekenhuizen in de westerse wereld of ziekenhuizen elders in de wereld die volledig op westerse leest zijn geschoeid. Ten tweede zijn er de (vaak) kleinere instellingen in zich ontwikkelende landen, die basiszorg bieden op plaatsen waar in een wijde omtrek nauwelijks enige vorm van medische zorg voorhanden is.

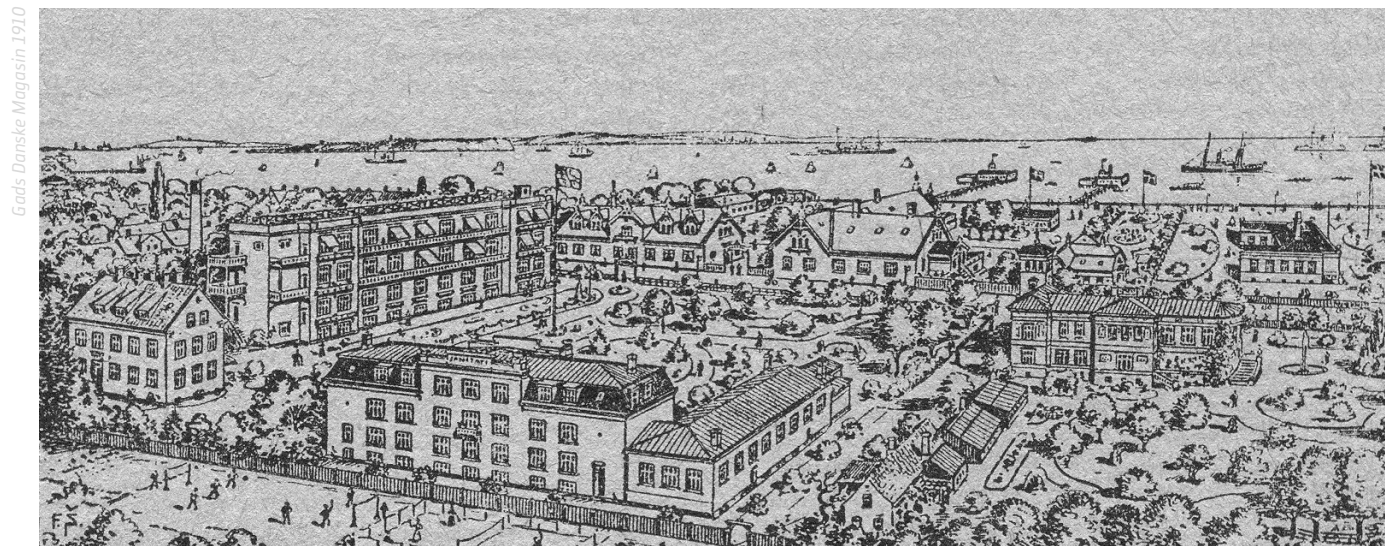
UITSTEKENDE ZORG

Wat de eerste categorie betreft, gaat het dikwijls om relatief grote instellingen waar kwalitatief uitstekende zorg wordt geboden, met alle moderne *hightech* voor-

Loma Linda Medical Center.

Persian Poet Gal

Skodsborg Badesanatorium
(Gads Danske Magasin 1910).

zieningen. Die zijn niet alleen te vinden in Noord-Amerika, maar ook in sommige Zuid-Amerikaanse landen en in plaatsen zoals Bangkok, Saigon en Sydney. In Europa hebben veel adventistische ziekenhuizen om allerlei redenen hun poorten moeten sluiten. Bij veel adventisten in Scandinavië staat de dramatische ondergang in 1992 van het omvangrijke medische kuuroord ten noorden van Kopenhagen, *Skodsborg Badesanatorium*, nog vers in het geheugen gegrift. Het enige ‘echte’ ziekenhuis van de kerk in Europa is momenteel het *Krankenhaus Waldfriede* in een voorstad van Berlijn. De ziekenhuizen in deze categorie zijn financieel onafhankelijk. Vaak kost het grote moeite de adventistische identiteit vast te houden, omdat vrijwel alle patiënten geen lid zijn van de Adventkerk en het meeste personeel ook van buiten de kerk moet worden aangetrokken. De meeste instellingen in de tweede categorie, hoofdzakelijk in de derde wereld, vallen nog steeds onder de noemer ‘medische Adventzending’. Zij hebben vaak de grootste moeite de eindjes aan elkaar te knopen en om voldoende apparatuur te kopen en goed personeel aan te trekken. Maar het werk dat daar gedaan wordt, blijft enorm belangrijk. Het vormt

Skodsborg Badesanatorium op een Deense ansichtkaart uit 1914.

nog steeds een heel concrete illustratie van de oude adventistische slogan dat het gezondheidswerk de rechterhand is van de adventboodschap!

NIEUW HOOFDSTUK

In heel wat westerse landen vragen hier en daar individuele adventisten, of groepjes gelijkgerichte kerkleden, zich af of de tijd inmiddels misschien rijp is het verleden te herontdekken. Zij onderzoeken de mogelijkheden om in hun omgeving niet alleen de hedendaagse geneesmethoden aan te bieden, maar om ook nieuwe initiatieven te ontwikkelen die gestoeld zijn op de natuurlijke

geneeswijzen die in de negentiende eeuw werden ontwikkeld en waarvan de waarde tegenwoordig wordt herontdekt. Het is zeker de moeite waard deze ontwikkelingen te blijven volgen! Het zou een nieuw en boeiend hoofdstuk kunnen worden in de annalen van het ontstaan en de groei van het wereldwijde adventistische netwerk van zorginstellingen.

Ds. Reinder Bruinsma is emeritus predikant van de Adventkerk. Hij zit in de redactieraad van Advent en @vent.

WETEN WAT JE GELOOFT

Adventisten hebben 28 geloofspunten afgesproken waar ze samen voor staan. Sommige geloofspunten komen regelmatig aan de orde in de kerk, andere wat minder. Advent bespreekt elke keer een paar geloofspunten. Zodat ze ons weer helder voor de geest staan. En zodat we weten wat we geloven. **Dit keer: de natuur van de mens en de grote strijd.**

Tekst/dr. Tom de Bruin

DE NATUUR VAN DE MENS

Man en vrouw werden naar Gods beeld geschapen met persoonlijkheid, macht en vrijheid om te denken en te doen. Elk mens is een ondeelbare eenheid

van lichaam, verstand en geest. De mens is als vrij wezen geschapen, maar blijft van God afhankelijk voor zijn leven, adem en al het overige. Toen de eerste mensen God ongehoorzaam waren, ontkenen zij hun afhankelijkheid van hem, en verloren hun hoge positie. Het beeld van God in hen vervormde, en zij raakten aan de dood onderworpen. Dat geldt ook voor hun nakomelingen: zij delen deze gevallen natuur en de gevolgen hiervan. Zij worden geboren met zwakheden en de neiging tot kwaad. Maar God verzoende in Christus de wereld met zichzelf.

Door zijn Geest herstelt hij het beeld van hun Schepper in stervelingen die berouwvol zijn. Zij zijn geschapen tot eer van God en geroepen om hem en elkaar lief te hebben en voor hun omgeving te zorgen.

God schiep de mensheid als zelfstandige wezens. Elk persoon is een individu dat zelf kan bepalen wat hij of zij doet. Tegelijkertijd is elk mens ook afhankelijk van God. Deze tweestrijd is bepalend voor ieder mens: aan de ene kant zelfstandig, aan de andere kant afhankelijk. De eerste mensen wilden zich té zelfstandig opstellen en hierdoor werden zij (en dus ook wij) sterfelijk: zonder die afhankelijkheid van God sterven mensen en zijn ze geneigd om ook slechte keuzes te maken. Het goede nieuws is dat God de breuk tussen hem en ons wil herstellen. Het leven en de dood van Jezus Christus en het werk van de heilige

Geest zorgen ervoor dat iedereen die dat wil weer afhankelijk kan zijn van God. Hierdoor heeft elk van ons zicht op een oneindig leven waarin wij geen slechte keuzes meer maken. De manier waarop wij geschapen zijn, geeft ons inzicht in hoe we het beste onze levens in kunnen vullen. De mensheid in het algemeen bestaat voor Gods eer, en elk

TEGEN GOD INGAAN LEVERT ALLEEN MAAR ELLEDE OP

mens zou God moeten eren door zijn natuur te laten zien aan de wereld. God is liefde, en daarom worden wij uitgedaagd om God en zijn schepping lief te hebben. Dat betekent God eren in wat wij doen, zorgen voor de mensen om ons heen, en zo goed mogelijk omgaan met de wereld waarin wij leven.

DE GROTE STRIJD

De hele mensheid is nu betrokken bij een grote strijd tussen Christus en Satan over het karakter van God, zijn wet en zijn heerschappij over het heelal. Dit conflict begon in de hemel toen een met keuzevrijheid geschapen wezen zichzelf verhefde tot Satan. Als Gods tegenstander zette hij een deel van de engelen aan tot opstand. Toen hij Adam en Eva tot zonde verleidde, bracht hij de geest van opstand in deze wereld. Deze zonde van de mens veroorzaakte de vervorming van Gods beeld in de mens. Dit leidde tot wanorde binnen de geschapen wereld, en de uiteindelijke vernietiging daarvan ten tijde van de allesomvattende zondvloed, zoals beschreven in de historische weergave van Genesis 1-11. De hele schepping was getuige dat deze wereld het slagveld werd van het alomvattend conflict. In dit conflict zal God uiteindelijk als een God van liefde in het gelijk worden gesteld. Christus staat zijn volk bij: hij stuurt de heilige Geest en trouwe engelen om de mensen te leiden, te beschermen, en te ondersteunen op de weg naar het eeuwige leven.

De grote strijd is één van de kernpunten van het adventisme. Vaak associëren wij deze term al gauw met het gelijknamige

MEER WETEN?

Wilt u meer weten over de geloofspunten? Het bekende boek van dr. Reinder Bruinsma *Wat zevendedags-adventisten geloven* is in een nieuw jasje gestoken. Het boek is volledig in kleur en behandelt de in 2015 herziene geloofspunten. Te koop bij het servicecentrum (www.adventist.nl) voor slechts €5,95.

boek van Ellen White. Haar boek is een uitgebreide uitwerking van hoe deze grote strijd bepalend was door de geschiedenis heen. Ons geloofspunt is natuurlijk veel minder uitgebreid, maar komt op dezelfde kernpunten neer. Deze wereld is een kwade plek. Dat komt omdat er een strijd gaande is tussen goed en kwaad, tussen God en Satan. Hoewel wij niet direct betrokken zijn bij deze strijd, leven wij wel op het slagveld. Hier maken wij mee wat de gevolgen zijn van niet naar God luisteren: tegen God ingaan levert alleen

maar ellende op en dat weten wij maar al te goed. Gelukkig laat God ons niet lijden zonder uitweg. Aan de ene kant belooft hij ons een definitieve oplossing in het eeuwige leven. Tegelijkertijd worden wij gesteund in wat wij hier meemaken. De heilige Geest is onze trooster en geeft ons kracht, en de engelen van God helpen ons en behoeden ons. Wij kunnen er zeker van zijn dat, wat wij ook meemaken, wij niet alleen staan: God is ons altijd nabij.

PS

INEKE HANEKOM - VAN LEEUWEN**7 feb 1964 – 31 mei 2016**

Ineke werd in 1986 gedoopt in Zuid-Afrika. Later kwam het gezin, Ineke had twee broers, terug naar Nederland. Haar aanstaande echtgenoot had Ineke toen al leren kennen. De hele gemeente Leeuwarden werd uitgenodigd op een trouwfeest voor vrienden en familie in Nederland.

Samen met haar man bouwde Ineke een leven op in Friesland. Zij kregen twee kinderen, een dochter en een zoon. Helaas kreeg hun zoon al snel gezondheidsproblemen. Er volgden moeilijke tijden, met veel ziekenhuisopnames. In die tijd leefden de gemeenteleden van Leeuwarden intensief mee.

Door deze zorgen kwam het gezin vrijwel niet meer in de kerk. Ineke trok zich terug, maar bleef lid. Haar broer en zijn gezin zijn nog steeds actieve leden, waardoor de band met Ineke vanuit de gemeente wel bleef.

ANTJE BERENDINA LANGEDIJK**9 jun 1926 – 22 jul 2016**

Tijdens haar lange leven was Antje actief werkzaam voor haar naasten, binnen en buiten de kerk. Hiervoor kreeg zij erkenning toen ze werd onderscheiden als Lid in

de Orde van Oranje-Nassau. Later kreeg zij ook een Penning van het Nederlandse Rode Kruis voor haar trouwe dienst. Binnen de adventgemeente Utrecht nam zij onvermoeibaar veel taken op zich, ondanks haar zwakke gezondheid. De gemeente dankt Antje dan ook voor haar liefde en betrokkenheid in hun levens en zien ernaar uit haar in Gods koninkrijk te mogen ontmoeten. De gemeente wenst haar familie sterkte om het verlies een plaats te geven.

SAARTJE KLAARTJE TAHALEA**28 nov 1931 – 28 dec 2016**

Op 85-jarige leeftijd is Saartje, weduwe van John Edwin Kneefel, rustig in haar slaap overleden. De afscheidsdienst was gevuld met persoonlijke herinneringen en anekdotes. Er werd gememoreerd dat zij met haar man vanuit Nederlands-Indië naar Nederland kwam om hier een bestaan op te bouwen. Het gezin werd lid van de gemeente Apeldoorn.

Saartje Kneefel was de stille kracht achter haar man, John. De laatste jaren van haar leven was zij vanwege haar gezondheid helaas niet meer in staat de wekelijkse sabbatsdiensten te bezoeken. Dat vond zij erg jammer.

Op haar overlijdenskaart staat de tekst 'Steeds houd ik de Heer voor ogen. Met hem aan mijn zijde wankel ik niet.' Kinderen en kleinkinderen zijn ervan overtuigd dat zij haar zullen terugzien op de jongste dag.

WALTER CHRISTIAAN DINGJAN**2 sept 1962 – 16 nov 2016**

Walter groeide op in de gemeente Haarlem en behoorde tot de groep kinderen van de sabbatschool, en later de jeugdgroep en AJV. Hij vertelde soms over zijn plezierige en positieve herinneringen aan deze groepen. De laatste jaren was hij gebonden aan huis, maar via Facebook kon hij zijn contacten onderhouden.

Hij heeft God gevonden en op zijn eigen unieke manier is hij een volgeling geweest van Jezus. Hij geloofde rotsvast in de wederkomst van zijn Heer en Heiland. Op zijn overlijdenskaart gaf hij daarvan een prachtig getuigenis. Walter is in alle rust ingeslapen, in het bijzijn van zijn dierbaren.

PIET RIJNBENDE**16 okt 1922 – 24 okt 2016**

Piet Rijnbende werd door velen gezien als een goed en beminnelijk mens. Zijn leven was onlosmakelijk

met de kerk verbonden. Hij was in de Adventkerk wellicht het meest bekend door zijn eigen verzekeringsagentschap. Decennialang was een flink aantal leden van de kerk, en ook een aantal predikanten, verzekerd via dat agentschap. Zonder daar de aandacht op te vestigen, werd een deel van de inkomsten daaruit geschonken aan het werk van de kerk. Op die manier droeg hij bij aan het werk van de kerk, wat op sommige momenten nog steeds merkbaar is. Piet werd 94 jaar. Hij had bij leven al nagedacht over de liederen en teksten van zijn afscheidsdienst. Zo gaf hij nog mooie beloften mee. De herinneringsdienst, gehouden in de grote zaal van Woonzorgcentrum Vredenoord, werd bijgewoond door naaste familie en enkele belangstellenden vanuit de kerk en het huis.

ADRIAAN JACOB NANNES**16 nov 1924 – 7 dec 2016**

Dick Nannes en zijn vrouw waren zo'n 35 jaar betrokken bij de adventgemeente in Huizen. Samen verzorgden zij iedere sabbat de muzikale begeleiding.

Al in zijn jonge jaren werd Dick adventist. Door wat hij meemaakte in de Tweede Wereldoorlog ervoer hij dat het einde van de wereld nadert en dat de eindtijdprofetieën in vervulling zullen gaan. In zijn vrije tijd verspreidde hij folders en gaf hij bijbelstudies. Zijn gedrevenheid en oprechte geloof brachten veel mensen tot bekering.

Dick kon wat nors zijn in de communicatie, maar hij had zijn hart op de juiste plaats. Hij hielp mensen zonder dat anderen dat wisten.

Naast het geloof, zijn gezin en de saxofoon had Dick nog een hobby: motorrijden. Op een motor met zijspan, begeleid door zijn dierbaren, werd hij naar zijn laatste rustplaats gebracht, in het vertrouwen dat Christus hem opwekt.

GERBRUG HOLTROP**21 apr 1944 – 22 okt 2016**

Gerbrug werd op 28 maart 1983 gedoopt in Amsterdam, hoewel zij in Eindhoven woonde, en daar ook lid zou worden. Ze stond altijd klaar voor haar gemeente. Toen in 1989 de bouw van evangelisatiecentrum het Lichtpunt was afgerond, werd zij als vanzelfsprekend degene die het gebouw schoonhield.

24 sept 2016 / Speranza
SANDRA CATHLIN (43)
MICHELLE NAOMI (15)

1 okt 2016 / Rotterdam Noord
RASHIDA VLIJTER (29)
SIMON VAN DAM (27)

8 okt 2016 / Amsterdam Bon Notisia
RUTH STATIA-YAMPARA LOVERA (36)

22 okt 2016 / Tempu pa Dios
RICHENEL HELENA (49)
SUHARMY MAKAAI (23)
MIRIAM WARNER (40)
ELVIN MEULENS (56)*
SHERMINE ALBERTO (46)*
**op belijdenis van geloof*

/ Rotterdam International
ROSIMSON PROVENCE (13)
SALAMAWIL YOHANNES (33)

30 okt 2016 / Spijkenisse
MARTIN LEONARD (60)

Gerbrug stond altijd bekend als de fietsende zuster. Tot haar laatste levensjaar was de fiets haar vaste vervoermiddel, tot haar ziekte dat onmogelijk maakte. Haar leven was bewogen. Ze groeide op in Friesland en was van kinds af aan gewend om te zorgen voor gezinsleden met beperkingen. Ze is altijd, waar ze ook was, zorg blijven geven. De uitdrukking 'te goed voor deze wereld', was op haar van toepassing. Haar vier kinderen en haar zus schilderden voor de aanwezigen op de afscheidsdienst een mooi beeld van Gerbrug door het voordragen van gedichten, een zelfgeschreven lied en het ophalen van herinneringen.

5 okt 2016 / X-Preszo Rotterdam
SIMONE LEENTVAAR (59)

12 nov 2016 / Zoetermeer
MALEAH AVELOO (11)
DENNIS BOOI (27)
ESSELINE AVELOO (14)
MARIA RODRIGUES DOS ANJOS (48)

19 nov 2016 / Voorburg International
JOHANNES ACKERMANS (60)
DAISY ACKERMANS (59)
JESSICA ACKERMANS (23)
JOHN LEE FAIRBAIRN (30)
JAIR ELIJAH WEERT (17)
DIANA MACKAY (30)
MAXIME KOE NTONGA (12)
MARK SCHILLEPOORT (13)
BERTHA JOSEPH LEWIS (52)
MATTHIJS JOHANNES (34)
GRACE CASUGA (54)

26 nov 2016 / Arnhem
JANICE PANNEFLEK (12)

ZORG GOED VOOR JEZELF

Ik heb een groep vrienden met wie ik veel doe op Newbold College. Aan het einde van de semesters moeten we steeds weer afscheid nemen van elkaar, want we wonen allemaal in verschillende landen. Afgelopen december was dat niet anders.

Tekst/Christle Jasinta

Na mijn laatste examen stond ik in de hal met mijn koffers. Klaar om naar Curaçao te reizen. We namen afscheid, en opmerkelijk was dat iedereen individueel benadrukte dat we, in de tijd dat we elkaar niet zouden zien, wel voor onszelf moesten zorgen. Ik moest hier tijdens mijn reis een paar keer aan terugdenken. Want hoe vaak hoor je het mensen niet zeggen? Mijn moeder roept het altijd nog net voordat ik de verbinding verbreek. En aan de andere kant van de wereld rol ik dan stiekem met mijn

ogen want ik ben bijna 26, en ben al bijna acht jaar uit huis. Natuurlijk zorg ik goed voor mezelf! En toch vraag ik het mezelf af: Zorg ik echt goed voor mezelf? En hoe goed zijn we als kerk eigenlijk in zorgen?

DE KERK ALS LICHAAM

Efeziërs 4:16 vergelijkt de kerk met een lichaam. De verschillende delen geven steun aan elkaar en hebben elkaar nodig. Deze tekst spreekt voor zichzelf door ons aan te sporen te zorgen voor de ander en om te kijken naar onze broeders en zusters. Ik denk dat we daar best goed in zijn geworden. We geven als kerk en als Nederlanders graag aan het goede doel. Veel adventisten helpen ADRA en er is altijd wel een groepje dat we kunnen optrommelen voor een middag vrijwilligerswerk. Het is geweldig wat we doen en zeker bewonderenswaardig. Hart hebben voor je medemens is altijd goed. Maar tijdens mijn lange vlieg-reis naar huis bedacht ik me dat ik, als ik voor het lichaam van Christus wil zorgen en er

echt wil zijn voor de ander, meer moet gaan luisteren naar wat vrienden en mijn moeder steeds roepen. Ik moet beginnen met werkelijk zorgen voor mezelf.

VERGEET JEZELF NIET

Dus heb ik besloten dit jaar minder stil te gaan zitten. De laatste tijd heb ik op Newbold voornamelijk gewerkt aan mijn mentale en geestelijke gezondheid. In 2017 ga ik vooral beter letten op mijn fysieke gezondheid door gezonder te eten en meer te bewegen. Om dit te bereiken ben ik meteen in actie gekomen en heb ik een stapenteller gekocht. Zodra ik weer in Engeland ben, ga ik er wat meer op uit. Wandelend en hopelijk al snel hardlopend wil ik meer van de buurt rondom de school verkennen. Ik hoop dat jij ook dit jaar verder gaat met het zorgen voor ons kerkelijk lichaam. En vergeet jezelf daarbij niet!

Christle Jasinta studeert theologie aan Newbold College. Wil je meer weten over Newbold College, dan kun je haar mailen via c.jasinta@gmail.com.

donatos1205/Shutterstock.com

UPDATE

MISSIE THAILAND

In de zomer van 2011 volgde ik de training van Adventist Frontier Missions (AFM) in Berrien Springs, Michigan. Ik leerde dat er in de 21e eeuw nog steeds veel gebieden en 'people groups' zijn die nauwelijks of geen toegang hebben tot het evangelie in persoonlijke of begrijpelijke vorm. Mijn hart was geraakt – ik besloot de zending in te gaan! De bestemming werd het boeddhistische Thailand.

Tekst/dr. Daniëlle Koning

Na een dik jaar aan voorbereidingen, fondsenwerving en afscheid nemen, zat ik in januari 2013 in het vliegtuig op weg naar Bangkok. Daar, en later in de projectstad Khon Kaen, begon een aantal zeer intensieve en bijzondere jaren. Ik leerde de Thaise taal. Bouwde vriendschappen op met dierbare Thaise mensen. Ik leidde ons zendelingenteam in onderzoek naar de lokale cultuur, om te begrijpen hoe we het evangelie in deze context het beste konden delen. Ons team richtte een muziekschool op, waar nu zo'n 59 kinderen en volwassenen les krijgen, om hoger opgeleiden in de stad te kunnen bereiken. We werkten samen met een lokale Thaise predikantenfamilie aan de ontwikkeling van een actieve, zichtbare gemeente die bij aankomst bestond uit slechts een piepklein groepje mensen. We doopten een vrouw die vanuit een niet-christelijke achtergrond één van de sterkste gelovigen van de kerk werd.

HANDBOEK

Inmiddels is het vier jaar nadat ik in het vliegtuig naar Bangkok stapte. In het afgelopen jaar werd bij mij helaas een burn-out geconstateerd, waarvan ik nog steeds aan het herstellen ben. Na lange en diepe overweging ben ik tot de conclusie gekomen dat ik mijn taken in Thailand tot een mooie afronding wil gaan brengen om daarna mijn werk bij AFM te beëindigen. In de afgelopen jaren heb ik veel geleerd over wat Thaise mensen belangrijk vinden, wat zij geloven en hoe zij aankijken tegen christelijke concepten, praktijken en verhalen. Deze kennis wil ik omzetten in een soort handboek voor zendingswerkers in Thailand, dat gebruikt kan worden door zendingen, predikanten en gemeenteleden in Thailand en mogelijk andere delen van Azië. Een dergelijk curriculum voor bijbelstudie is zeldzaam — de meeste materialen die worden gebruikt in Thailand zijn vertalingen van Amerikaanse/westerse bijbelstu-

/ HARTELIJK DANK VOOR UW STEUN

dies, die niet direct ingaan op de specifieke vragen, gedachten of behoeften van Thaise mensen. Met dit schrijfwerk hoop ik een extra bijdrage te kunnen leveren aan het zendingswerk in Thailand. Na de voltooiing ervan ga ik in Nederland op zoek naar nieuw werk. Het zendingswerk in Khon Kaen blijft uiteraard doorgaan onder leiding van de zendelingenfamilies, lokale predikant, muziekschooldocenten en gemeenteleden daar.

DANK

Graag wil ik u allemaal heel hartelijk bedanken voor de onbeschrijflijk warme, genereuze en liefdevolle steun die u mij in de afgelopen vijf jaar heeft gegeven. U heeft dit werk mogelijk helpen maken door uw trouwe gebeden, giften, en bemoediging. Uit mijn hart dank ik u heel hartelijk en wens ik u Gods rijkste zegeningen toe.

Chadchai Rangubpai/Shutterstock.com

SOMS IS VERLIES UITEINDELIJK WINST

Als kind, opgegroeid in de jaren negentig, raakte ik telkens gefascineerd door de grootste, snelste en indrukwekkendste ontwikkelingen binnen de moderne techniek. Wolkenkrabbers, snelle sportwagens, mammoettankers, ik kon er geen genoeg van krijgen. Maar er was er één ronduit favoriet: de Concorde.

Tekst/ds. Tom Meijer

Stel je voor: van London naar New York in 3,5 uur, op een kruishoogte van 18.300 meter en met een ongelooflijke snelheid van 2.180 km per uur. Door de uitzonderlijk hoge kruishoogte van het vliegtuig konden de passagiers de bolling van de aarde zien. En misschien nog wel het meest

fascinerende was dat men door het tijdsverschil nog eerder aankwam in New York dan dat men uit London vertrok. Kortom, een zeer bijzonder staaltje techniek.

VAN DE GROND

De Concorde was tot stand gekomen door een Brits-Franse samenwerking. Beide overheden hadden enorme bedragen toegezegd om dit project letterlijk en figuurlijk van de grond te krijgen. Vanaf het begin uitten sommigen binnen het projectteam echter al redelijk wat zorgen. De vraag was of het ooit rendabel zou worden als passagiersdienst. Ook niet onbelangrijk was de aanzienlijke schade aan het milieu die het vliegtuig mogelijk zou veroorzaken. Deze en andere twijfels waren ver voor de eerste vlucht al bij de verschillende beslissingsorganen bekend, maar desondanks werd ervoor gekozen het project door te zetten. Ze waren nou eenmaal al zo ver gekomen — zonde om nu op te geven, dachten ze. Uiteinde-

lijk trokken beide landen in 2003, na 28 jaar dienst, toch de stekker er maar uit, wegens een combinatie van stijgende brandstofprijzen, een vliegcrash in de buurt van Parijs in 2000 en de aanslagen van 11 september. In totaal werd er meer dan 1,3 miljard pond verlies aan het project geleden. Het had de Britse en Franse belastingbetalers veel geld geschied als de verantwoordelijke bestuurders eerder hadden geluisterd naar de zorgen die er waren, en het project eerder hadden afgelast.

DROGREDEN

Deze kostbare denkfout is zo bekend geworden dat er zelfs een drogreden naar is vernoemd: 'de Concorde-drogreden', met een wat neutralere term: 'de verzonken kosten-drogreden'. Het houdt in dat wij als mensen over het algemeen dingen waar we veel tijd of geld in geïnvesteerd hebben moeilijk kunnen loslaten. Dit geldt voor heel simpele dingen als het uitkijken van een belabberde film,

Nejron Photo/Shutterstock.com

terwijl we soms beter halwege een andere hadden kunnen uitzoeken. Of een *all-you-can-eat*-restaurant waar we onszelf overvol eten omdat we het gevoel hebben dat we anders geen waar voor ons geld krijgen. Vaak krijgen we van dat laatste een paar uur later alweer spijt.

DE ENIGE TIJD DIE JE WERKELIJK KUNT VERLIEZEN IS DE TOEKOMSTIGE TIJD, NIET DE VERLEDEN TIJD!

De Concorde-drogreden heeft echter ook invloed op heel serieuze keuzes die we in ons leven maken. Een verandering van carrière of studierichting is vaak een ingrijpend besluit, maar soms maken we het onszelf nog moeilijker doordat wij de tijd en energie die we in onze huidige carrière

hebben gestopt dan eigenlijk ervaren als een verlies. Terwijl de enige tijd die je werkelijk kunt verliezen de toekomstige tijd is, en niet de verleden tijd! Het kan ook voorkomen dat je in een werk-, vriendschaps-, of liefdesrelatie bevindt die niet goed voor jou is. Toch is loslaten soms ook heel lastig, want al die tijd die je samen hebt doorgebracht, voelt dan als een verlies. Wanneer we al zo ver zijn, houden de meesten van ons niet van opgeven. Het doet hoe dan ook pijn. Deze gevoelens zijn heel menselijk en je hoeft je er niet voor te schamen; zelfs de slimme en gestudeerde mensen van het Concorde-project zijn ervoor gevallen.

NIET GOED OF SLECHT

In de Bijbel komen we ook iemand tegen die voor een zeer belangrijke keuze stond. Amasja is één van die koningen van Juda over wie we niet vaak iets horen of lezen. De Bijbel zegt het volgende over hem: 'Hij deed wat goed is in de ogen

van de Heer, maar niet van ganser harte' (2 Kronieken 25:2). Hij was niet ronduit slecht, zoals vele van zijn voorouders en nakomelingen, maar zeer voorbeeldig was hij ook niet.

In de tijd van Amasja was het koninkrijk van Juda in oorlog met haar buurlanden. In 2 Kronieken 24 lezen we dat de Arameeërs een grote slag tegen Juda hadden gewonnen. Amasja was niet van plan dat nog eens te laten gebeuren. Hij wilde zijn naam eer aan doen en verzamelde een enorme legermacht bij elkaar: in totaal '300.000 voortreffelijke krijgers, bewapend met lansen en grote schilden' (2 Kronieken 25:5).

GROOTHEIDSWAANZIN

Amasja had echter last van groothedswaanzin en vond het een goed idee om nog eens 100.000 man extra in te huren om zijn legermacht te versterken. Deze mannen zocht hij bij zijn bovenbuuren, het noordelijke koninkrijk van Israël. Hij betaalde hier een bedrag

Graham Bloomfield/Shutterstock.com

van honderd talent zilver voor, omgerekend zo'n 55 miljoen euro. Een enorme investering, maar eigenlijk maar een klein bedrag als we dat vergelijken met de huidige defensiebegrotingen, zelfs van zo'n klein land als Nederland. Eigenlijk ook maar een zacht prijsje als je daarmee vrijheid en vrede voor jouw land kunt bekrachtigen. Deze koning van Juda moest wel trots zijn geweest op zijn legermacht van in totaal 400.000 man. Veel grotere legermachten zien we niet in de Bijbel, maar de Heer was er niet zo trots op als Amasja! De Heer kon het niet accepteren dat Amasja Israëlieten van de noordelijke stammen bij zijn leger had gevoegd, omdat deze mannen de Heer niet als hun enige God dienden. Een profeet kwam naar Amasja toe om hem te vertellen dat hij die 100.000 huurlingen moest laten gaan, anders zou de Heer zijn zegen onthouden aan de gehele krijgsmacht.

CRUCIALE KEUZE

Nu kwam Amasja voor een cruciale keuze te staan. Eigenlijk is het heel simpel, hij had hier twee opties: hij kon de 100.000 huurlingen die hij had ingehuurd laten gaan, maar daarmee zou hij de 55 miljoen verliezen die hij had geïnvesteerd. Of hij had zonder de zegen van de Heer ten strijde

kunnen trekken, wat zeer waarschijnlijk een nederlaag had betekend. Zo komt de Concorde-drogreden weer om de hoek kijken. Huurlingen deden ook toen al niet aan niet-goed-geld-terug-acties, dus die 55 miljoen was de koning hoe dan ook kwijt. Als Amasja echter had doorgezet door met zijn 400.000 man in plaats van de 300.000 ten strijde te trekken, had hij zeer waarschijnlijk alles verloren!

/ GELOOF IS EEN ZAAK VAN HOOFD EN HART

Uiteindelijk besloot Amasja om de raad van de profeet op te volgen. Door dit besluit won Amasja de belangrijke veldslag die volgde en kreeg het koninkrijk van Juda tijdelijk vrede. Amasja koos ervoor het verlies van zijn investering te lijden, om daarmee de onmisbare zegen van God te winnen. Helaas verviel deze zelfde koning snel daarna in afgoderij. We hebben het dus over één wijs besluit van een uiteindelijk niet zo'n wijze koning.

FILOSOFIE EN GELOOF

U denkt nu misschien: wat heeft al deze filosofische praat over drogredenen nou met geloof te maken? Misschien herkent u zich totaal niet in de voorbeelden in dit artikel. Ik ben er echter van overtuigd dat geloof een zaak van hoofd en

hart is. Alleen zijn ons hart en ons hoofd het soms niet met elkaar eens. Dan is het goed om daar zo af en toe bij stil te staan en de onderliggende redenen daarvan eens te belichten. Paulus zegt in Romeinen 12:2 dat we ons denken moeten vernieuwen. Ik geloof dat dit een doorlopend proces is. Het is goed om ons ervan bewust te zijn dat wij als mensen soms denkfouten maken. Fouten die een negatieve impact kunnen hebben op de keuzes die wij dagelijks maken en uiteindelijk dus ook op onze geloofswandel. Ik hoop dat wij allemaal iets meer bewust mogen worden van onze eigen keuzes. Waardoor wij betere rentmeesters worden van onze tijd en geld. Het is heel goed om te weten dat verlies lijden, opgeven en loslaten soms het beste is wat we kunnen doen. Hoe tegenstrijdig het ook klinkt en hoe fout het eigenlijk ook voelt: soms is verlies uiteindelijk winst.

Ds. Tom Meijer is predikant van de adventgemeenten Alphen DC, Gouda en Rotterdam: Het Kompas.

Jan Schmeckenhaus/Shutterstock.com

DENKFOUTEN VOORKOMEN

Meer weten over hoe we denkfouten kunnen voorkomen? Luister naar de internet-podcast 'You are not so smart'. <https://youarenotsosmart.com/>

© Klaas Norg Visualisaties

MATTHIJS NAGTEGAAL

DOOR WAARDEN GEDREVEN

Werken kost heel veel tijd, vindt Matthijs Nagtegaal. Daarom kun je er beter voor zorgen dat je een enorme passie voor je werk hebt. Zelf slaagt hij daar goed in. Sinds hij werkt bij de Triodos Bank is zijn werk in lijn met waar hij voor staat. 'Ik kan hier resultaat behalen met datgene waarin ik geloof.'

Tekst/Lydia Lijkendijk

WAARDENGEDREVEN

In 2016 verruilde Matthijs Nagtegaal (35) zijn baan als *customer journey expert* bij de ING voor de functie van productmanager Betalen en Sparen bij de Triodos Bank. Hij is verantwoordelijk voor het productbeleid voor particulieren, en processen die daarbij horen. In rond Nederlands: dat mensen zo eenvoudig mogelijk klant kunnen worden bij Triodos Bank en kunnen bankieren, betalen en sparen. 'In mijn werk valt een onderscheid te maken tussen *running the bank*, wat staat voor het onderhouden en aanpassen van beleid en processen, bijvoorbeeld bij nieuwe wetten of regels. Aan de andere kant willen we het voor onze klanten altijd beter en gemakkelijker maken, dat is *changing the bank*.'

Dat Nagtegaal de overstap maakte naar Triodos, is niet toeval. Dat het op dit moment in zijn leven gebeurde, wel. 'Mijn vrouw Miriam kwam deze baan tegen in een duurzame vacaturebank, toen zij zelf rondkeek naar een andere baan. Triodos stond hoog op mijn verlanglijstje van organisaties waar ik graag zou willen werken. Zo'n baan komt niet elke dag voorbij, het was een buitenkansje.' Want hij vindt het 'gaaf' om bij Triodos te werken. 'Ik ben competitief ingesteld en vind het leuk om resultaat te boeken. En dan het liefst voor een doel waar ik achter kan staan — anders dan aandeelhouderswaarde. Triodos is een visionaire, waardedegedreven organisatie. Winst en maatschappelijk rendement

staan niet tegenover elkaar, maar kunnen elkaar juist versterken. Voor ons is winst geen doel op zich, maar een gevolg daarvan. Dit is dus als het ware een dubbele winst. Wij willen een winstgevend bedrijf zijn om onze impact verder te kunnen vergroten. Ik kan hier resultaat behalen met datgene waarin ik geloof. En ik doe dat samen met anderen die een enorme betrokkenheid hebben bij hun werk. Vrijwel al mijn collega's hebben een bewuste keuze gemaakt om hier te willen werken, bijna niemand zit hier toeval. Wij committeren ons allemaal aan de missie van de bank: geld te laten werken aan positieve maatschappelijke, ecologische en culturele veranderingen.' De missie van Triodos is eigenlijk heel christelijk, vindt Nagtegaal.

'Net als de kernwaarde: het verbeteren van levenskwaliteit. Dat staat centraal in alles wat wij hier doen en het is ook een kernwaarde van de Adventkerk.'

FILOSOFIE

In essentie is een bank simpel, legt Nagtegaal uit. 'Een bank trekt spaargeld aan en zet het om in kredieten. Triodos zet spaargeld om in duurzame kredieten; we kijken heel zorgvuldig in welke bedrijven we investeren. De keten die wij vormen als bank, maken we inzichtelijk.' En daarbij hoort meteen een ander perspectief op sparen, vindt hij. 'Mensen klagen momenteel over de lage rente op hun spaargeld, en die rente is ook heel laag. Maar de vraag is niet alleen hoeveel rente je krijgt, maar ook: hoe komt die rente tot stand, en wat gebeurt er met mijn spaargeld? De kredietcrisis is ontstaan doordat niemand meer naar de totale keten keek en alleen maar naar zijn eigen rendement. Bij Triodos zie je precies waarin wij ons geld investeren: in cultuur, onderwijs, duurzaamheid en zorg. In onze app en op internet kun je zelfs precies zien welke bedrijven bij ons een krediet afnemen en waar. Bij de gemiddelde grootbank weet je dat niet.'

Met enthousiasme vertelt hij over de wekelijkse maandagochtendssessie, waar het hele bedrijf

GELD IS VERANDERKRACHT

Geld is noodzakelijk om te leven en belangrijk in de samenleving. 'Geld en winst maken, is niet vies', zegt Matthijs Nagtegaal, productmanager Betalen en Sparen van de Triodos Bank. 'Wat je ermee doet, bepaalt of het vies wordt. Geld is veranderkracht. Waarde zit niet in het hebben van centen op je bankrekening, het zit in alles wat je kunt creëren met je geld. En dat is heel erg bijbels. Denk aan de gelijkenis die Jezus vertelt over de talenten, in Matteüs 25. De moraal van dat verhaal is: Begraaf je geld niet, maar investeer het in zaken waarmee je de wereld mooier kunt maken.'

bijeenkomt rondom een thema. 'Een vast onderdeel is 'het krediet van de week', waarbij een relatie-manager vertelt over een krediet dat is afgesloten. Daarmee zie je concreet wat dat geld doet. Het maakt voor mij duidelijk dat mijn werk zin heeft, het geld dat ik binnenbreng via spaarders, krijgt een doel, een gezicht. Dat is enorm inspirerend.'

VOETAFDruk

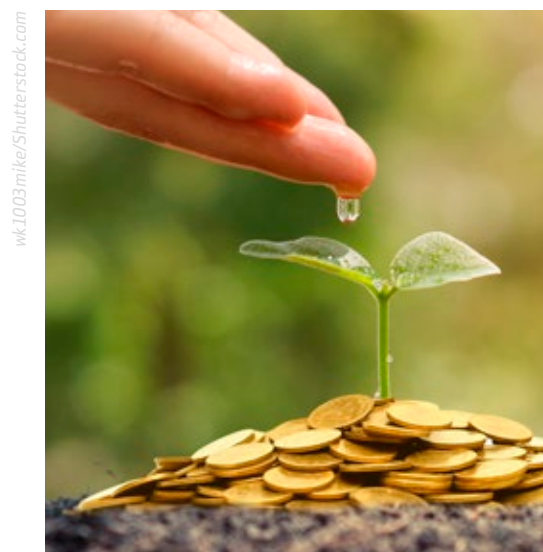
Het ligt misschien niet voor de hand, maar spaargeld heeft een ecologische voetafdruk. 'Ook spaargeld belast de aarde', stelt Nagtegaal. 'Elke financiële handeling heeft gevolgen voor andere mensen, de samenleving en het ecologisch evenwicht. Uit onderzoek blijkt dat de uitstoot van spaargeld dat je bij Triodos wegzet, fundamenteel minder is dan bij andere banken. Dat is een gemakkelijke manier om je voetafdruk te verkleinen.' En voor een christen een gemakkelijke manier om geloof in de praktijk te brengen en te werken aan levenskwaliteit. 'We hebben de opdracht om te bouwen aan Gods koninkrijk op aarde. Wat je hier en nu doet, draagt bij aan de maatschappij.'

RELEVANT VOOR DE SAMENLEVING

Triodos is een relatief kleine bank. 'Triodos geeft medewerkers een grote mate van autonomie. Daardoor krijg ik met een enorme diversiteit aan onderwerpen te maken op het gebied van betalen,

die relevant zijn voor zowel Triodos als de samenleving. Ik run eigenlijk mijn eigen bank', lacht Nagtegaal. 'Omdat we met weinig mensen zijn, is het wel belangrijk om de energie in de organisatie in goede banen te leiden. Door focus aan te brengen, kun je meer bereiken. We werken heel hard, en we hebben een enorme drive om dingen voor elkaar te boksen. Maar we moeten wel goed nadenken over wat we wel en niet doen. We besteden over het algemeen geen tijd aan lange projectplannen en uitgebreide Excels, maar zetten in op snelle, concrete verbeteringen, die bijdragen aan klanttevredenheid en meer efficiency in de organisatie.' Daar een bijdrage aan leveren, zegt Matthijs Nagtegaal, levert hem veel voldoening op. 'Ik ben hier niet voor het geld gaan werken, ik heb aan salaris ingeleverd. Triodos

is geen gouden kooi waar je de rest van je leven voor het geld in blijft zitten. Maar ik heb nu veel leuker werk in een veel leukere organisatie. Een beschaafde, positieve, optimistische organisatie. Waar ik elke dag met veel plezier naartoe

'IK GELOOF STERK DAT WE OP AARDE ZIJN OM DE WERELD EEN STUKJE MOOIER TE MAKEN'

ga, en die mij sterkt in de waarden die ik zelf aanhang. Hoewel ik hier meer uren maak in een veeleisende functie, heb ik meer balans in mijn leven. Ik word een leuker mens dankzij mijn baan.'

LUISTEREN

Zijn werk bij Triodos sluit aan bij Nagtegaals persoonlijke (geloofs) leven. Dat God er is, is voor hem duidelijk, maar verder neigt hij ertoe zichzelf een twijfelaar te noemen. 'Twijfel is een kwaliteit, het is een goede basis om kritisch te zijn op alles wat je tegenkomt',

stelt hij. 'Veel discussies komen voort uit het feit dat mensen zeker denken te weten hoe het allemaal zit, en daar zodanig aan vasthouden dat ze het conflict opzoeken. Ik vind dat je niet alleen moet luisteren naar wat jij toch al vindt, maar ook de standpunten op moet durven zoeken van mensen die er anders over denken dan jijzelf. Als kerk kun je in zo'n polariserende maatschappij als waarin wij leven een voorbeeld geven, want luisteren is een heel belangrijke kwaliteit.'

IN DE KERK

Naast zijn werk bij Triodos steekt Matthijs Nagtegaal op vrijwillige basis zijn handen uit de mouwen voor de Adventkerk. Landelijk, in de redactieraad van *Advent* en als lid van de Onderzoekscommissie. En plaatselijk, in projecten van zijn gemeente Uniek. 'Ik ga heel graag naar Uniek, dat is een leuke plek. Ook onze kinderen, Lucas (6) en Hidde (3), zijn fanatieke fans. Die zijn buitengewoon boos als we een keer niet naar de kerk gaan.' Als je geloof wilt laten werken, vindt Nagtegaal, moet je er tijd aan besteden, ook al is dat wel eens lastig in het spitsuur van het leven met kleine kinderen én een baan die veel vraagt. 'Ik geloof sterk in de christelijke waarde dat we op aarde zijn om de wereld een stukje mooier te maken. Dat vind ik terug in mijn werk, in wat Triodos doet, en dat wil ik ook terugvinden in de kerk en bij leden van de kerk. Ik vind het frustrerend als energie in de foute dingen gaat zitten, in gebakkelei. Wees positief! Zelf heb ik veel behoefte aan spiritueel leiderschap, zodat de kerk werkelijk een rustpunt kan zijn. Als kerk moet je ook focussen op kerntaken, zodat predikanten echt herders kunnen zijn, in plaats van dat zij hun aandacht moeten verdelen over heel veel gemeenten, evenementen en departementen. Als ik de Adventkerk iets mag toewensen, is het visie op wat we wel en niet doen.'

VATICANMYTHE ONTKRACHT

PETRUS WAS NOOIT IN ROME

In het tweede kwartaal van 2017 gaat *Dialog* over de brieven van Petrus. Petrus, de apostel die het meest van alle leerlingen aan het woord is in de evangeliën, het meest bij naam wordt genoemd, en als eerste leerling Jezus als Messias herkent in Matteüs 16:16.

Tekst/ds. Jurriën den Hollander

Volgens de oudchristelijke tradities had Jezus Petrus uitgekozen om de leider te zijn in de kerk. Petrus zou de eerste bisschop van Rome zijn geweest. Daarom is iedere bisschop in Rome een rechtmatige opvolger van Petrus en als zodanig superieur aan alle andere bisschoppen. Dit noemen we de apostolische successie. Hierdoor werd de bisschop van Rome de paus, de hoogste macht in de katholieke kerk.

HET VERHAAL GAAT

Volgens dezelfde traditie werd Petrus gekruisigd in Rome onder keizer Nero in het jaar 64. Het verhaal gaat dat hij op eigen verzoek ondersteboven werd gekruisigd, omdat hij zichzelf onwaardig vond om op dezelfde

manier gekruisigd te worden als Jezus. Hij zou zijn gekruisigd op de plek waar nu de Clementijnse kapel staat, genoemd naar paus Clemens VIII.

ONGEGRONDE CLAIMS

Er is altijd al een discussie geweest of deze traditie klopt. Is Petrus in Rome gestorven, was hij de eerste paus, is hij überhaupt in Rome geweest? Geschiedkundigen, archeologen en theologen zoeken naar bewijs, meestal met een theologische agenda. Sinds 2009 is de discussie nieuw leven ingeblazen, door een boek van professor Otto Zwierlein. In zijn boek *Petrus in Rom, Die literarischen Zeugnisse*, doet hij onderzoek naar het algemeen bekende verhaal dat Petrus in Rome is geweest en is gestorven. Hij komt tot de conclusie dat dit niet

klopt. De apostel Petrus is nooit in Rome geweest, hij is daar niet de martelaarsdood gestorven, is er niet begraven en was ook zeker nooit de eerste bisschop van Rome. Zwierleins boek is niet bedoeld als aanval op de katholieke kerk. Het is een puur taalkundige en geschiedkundige analyse van alle literaire documenten uit de oudheid die de veronderstelde mythe van het Vaticaan ondersteunen. Alhoewel Zwierlein niets zegt over wat dit betekent voor de historische machtsclaim van het Vaticaan, is het duidelijk genoeg: alle claims van het Vaticaan zijn volledig ongegrond. Het boek heeft een breed interdisciplinair debat veroorzaakt. Er werden zelfs twee congressen gehouden om de argumenten van Zwierlein te weerleggen.

ONDERZOEK

Zwierlein bestudeerde een document dat toegeschreven wordt aan bisschop Ambrosius (370 na Christus). Hij schreef in eigen woorden de geschiedenis van de eerste Joodse oorlog (66–70 na Christus), gebaseerd op het werk van de Joodse historicus Flavius Josephus. Alle feiten kwamen overeen behalve een verhaal over Petrus en Simon de Magiër in Rome. Dit is een uitgebreide versie van wat we lezen over Simon in Handelingen 8:9–25. Nergens verwijst Flavius Josephus naar dit verhaal. Zwierleins interesse werd gewekt, en hij is gaan zoeken naar de oorsprong van deze legende.

Allereerst bespreekt Zwierlein twee vaak gehoorde argumenten die voor de theorie pleiten dat Petrus in Rome was. In 1 Petrus 5:13 staat 'De uitverkorenen in Babylon ... groeten u.' Babylon werd vaak gezien als een soort codewoord voor de kerk in Rome. Zwierlein laat zien dat het eigenlijk terugverwijst naar uitverkorenen die verspreid leven, die Petrus aanschrijft in 1 Petrus 1:1. De naam Babylon verwijst hier naar de tijd dat de Joden verspreid door de wereld leefden wegens de aanval van Nebukadnessar.

Verder toont hij aan dat, in tegenstelling tot wat vaak wordt aangenomen, de eerste brief van Clemens geen echte informatie geeft over het leven van Petrus (hierover leest u binnenkort meer). Het zijn allemaal feiten die de schrijver had kunnen halen uit het boek Handelingen. De brief zegt namelijk niets over het verblijf of het martelaarschap van Petrus in Rome.

FOUTIEVE LEZING

De eerste christelijke documenten die wel iets zeggen over het verblijf en het martelaarschap van Petrus in Rome, dateren uit het eind van de tweede eeuw en zijn niet gebaseerd op historische kennis. De informatie in deze documenten is gebaseerd op een aantoonbaar foutieve lezing van vroegere bronnen, zoals Johannes 21:18–19

en Handelingen 12:18–19. Een ander punt is dat de aanwezigheid van Petrus in Rome totaal niet overeenkomt met de verdeling van taken tussen Petrus en Paulus zoals we die vinden in Galaten 2:8. Daar zegt Paulus dat ze afspraken dat hij de apostel voor de heidenen zou zijn en Petrus de apostel voor de Joden. Handelingen 28 geeft aan dat Paulus zeker Rome heeft bezocht, maar nergens in het Nieuwe Testament is er ook maar één aanwijzing te vinden dat Petrus in Rome is geweest.

LEGENDE

Volgens Zwierlein heeft de gedachte dat Petrus in Rome was te maken met de vroege christelijke legende dat Simon de Magiër naar Rome was gegaan en bevriend was geraakt met keizer Nero. Het was daarom noodzakelijk dat Petrus ook naar Rome reisde om Simon de Magiër te confronteren.

/ ALLE CLAIMS VAN HET VATICAN ZIJN VOLLEDIG ONGEGROND

Zwierlein laat zien hoe de legende van Petrus' werk en dood in Rome zich heeft ontwikkeld. In de tweede eeuw worstelde de kerk met een ketterse stroming genaamd gnosticisme. Deze stroming zou gesticht zijn door deze Simon. Zwierlein toont aan hoe de strijd tegen het gnosticisme hand in hand ging met het versterken van de macht van de bisschop van Rome. Het verhaal werd bedacht dat Petrus de ketter Simon versloeg en de eerste bisschop van Rome werd. Deze ontwikkelingen vonden plaats in de tweede helft van de tweede eeuw, maar werden achteraf 'terug geprojecteerd' naar het midden van de eerste eeuw (zoals wel vaker gebeurde). Daarmee werd een fundament gelegd onder de apostolische autoriteit van de bisschop van Rome.

ECHTHEID VAN DOCUMENTEN

Twee oude brieven worden vaak aangehaald in deze discussie. De eerste brief van Clemens en de brief van Ignatius spelen een belangrijke rol in de discussie over de historiciteit van het verblijf van Petrus in Rome. Daarom zijn de datum en de echtheid van beide documenten van groot belang. Zwierlein besteedt er 150 bladzijden aan. Hij toont aan dat beide documenten dateren uit de tweede eeuw, waarbij de brief van Ignatius (eind tweede eeuw) het verblijf van Petrus baseert op een verkeerd geïnterpreteerde tekst uit de eerste brief van Clemens (rond 120 na Chr.). Waarschijnlijk heeft deze Clemens nooit bestaan maar is de naam afgeleid uit Filippen 4:3.

GEEN GRAF

Er is natuurlijk ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van het graf van Petrus onder de Sint-Pieterbasiliek. Professor Mielsch geeft aan dat er geen graf is gevonden onder de Sint-Pieterbasiliek, en dat er geen enkel graf in Rome is dat verwijst naar Petrus. De graflegende is ook pas ontstaan in de tweede helft van de tweede eeuw.

Conclusie: de gedachte dat Petrus de kerk in Rome heeft gesticht, en daarmee de stedehouder Gods was en de sleutelbewaarder van Christus, wordt niet ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. De mythe dat het Vaticaan op grond van Petrus' werk superieur zou zijn is niet gebaseerd op de feiten.

Ds. Jurriën den Hollander is op het Landelijk Kantoor van de Adventkerk verantwoordelijk voor het departement Persoonlijke Ontwikkeling. Hieronder vallen sabbatschool, ministerial association, revitalisatie en onderzoek.

Bart Sadowski/Shutterstock.com

Lucky Business/Shutterstock.com

Jose Luis Carrascosa/Shutterstock.com

HET ZORGSTELSEL VAN ISRAËL

In deze moderne wereld hebben veel landen een zorgstelsel. Mensen in Nederland die arbeidsongeschikt zijn, kunnen een uitkering krijgen. Mensen die werkloos zijn ook. We hebben zelfs instanties die langdurig zieken of werklozen coachen zodat ze geschikt werk kunnen vinden.

Tekst/Van de redactie

Het zorgstelsel is altijd een onderwerp van debat—hoe zorg je ervoor dat alleen de mensen die het nodig hebben de zorg krijgen? Desondanks zijn de meeste mensen het erover eens dat, als iemand niet voor zichzelf kan zorgen, de maatschappij dan voor hem of haar hoort te zorgen. Sommigen zouden dit een noodzakelijk onderdeel van beschaving noemen.

OUDER DAN JE DENKT

Een paar eeuwen geleden verhongerden elk jaar duizenden mensen in Nederland. Wij zijn blij dat wij beschaafder zijn, en we zien de verzorgingsstaat als een moderne 'ontdekking'. Toch is het idee van een verzorgingsstaat veel ouder dan je denkt! Als Israël de wet krijgt van God, stelt God een aantal bepalingen om van Israël een verzorgingsstaat te maken. Iedereen die het Oude Testament een beetje kent,

weet dat het vaak spreekt over de armen, de weduwen, de wezen en de vreemdelingen; de mensen die vaak niet voor zichzelf konden en kunnen zorgen.

DE WET

Eén van de meest bekende zorgwetten wordt twee keer gegeven in het Oude Testament. Eerst in een wat kortere versie (Leviticus 19:9–10) en dan later in een langere versie (Deuteronomium 24:19–22). In de lange versie gebiedt God aan de Israëlieten: 'Wanneer u bij de graanoogst op de akker een schoof vergeet, mag u niet teruggaan om die op te halen. Laat hem achter voor de vreemdelingen, weduwen en wezen. De Heer, uw God, zal u erom zegenen in alles wat u onderneemt. En wanneer u bij de olivenoogst tegen de takken slaat, mag u achteraf niet nagaan of u wel alles hebt. De rest is voor de vreemdelingen, weduwen en wezen. En wanneer u bij de wijn-

oogst druiven plukt, mag u niet alles nog eens nalopen. De rest is voor de vreemdelingen, weduwen en wezen.' Drie voorbeelden worden gegeven en elk voorbeeld komt op hetzelfde neer: Als jij iets verbouwt op je land, dan moet je daar wat achterlaten. Je mag het land niet kaalplukken. Wat je achterlaat is

/ HET IS ONZE TAAK TE ZORGEN VOOR DE ARMEN, WEDUWEN, WEZEN EN VREEMDELINGEN

voor de armen, zodat zij ook te eten hebben. Je laat een deel van je opbrengsten liggen voor de mensen die het nodig hebben. Zo zorg je voor elkaar. De wet houdt op andere plekken ook rekening met mensen die arm

zijn. Zo hoeven armen zich geen zorgen te maken over de verplichtingen rondom de offers. Als zij een offer niet kunnen betalen, dan is er een alternatieve regeling met goedkopere offers (o.a. Leviticus 14:21). Er is offersubsidie. En de sabbats- en jubeljaren zijn bedoeld om regelmatig gelijkheid onder de mensen te creëren. Als je flink in de schulden zit, of zelfs gedwongen bent tot slavernij, dan weet je dat er een einde aan komt. Schulden worden kwijtgescholden, slavernij ontbonden.

ISRAËL IS EËN

Het idee achter een verzorgingsstaat is dat iedereen in de staat bij elkaar hoort en voor elkaar zorgt. Dit was zeker het geval voor Israël dat het uitverkoren volk was, te midden van de andere volken. Armoede is dan niet alleen de zorg van de persoon die arm is, maar van het hele volk. Daarom kan God beloven: 'Overigens zal niemand van u in armoede leven, zozeer zal de Heer u zegenen in het land dat hij u in bezit zal geven, tenminste, als u hem gehoorzaamt en de geboden die ik u vandaag voorhoud zorgvuldig naleeft' (Deuteronomium 14:4–5). Als het volk zich houdt aan de wetten en voor de armen zorgt, dan zal niemand arm zijn, want God zal het hele volk zegenen.

ONGELIJKHEID GROEIT

Later wordt deze eenheid en gelijkheid van alle Israëlieten veel minder duidelijk. Als Israël een koninkrijk wordt, nemen armoede en ongelijkheid toe. Een duidelijk voorbeeld staat in 1 Koningen 21. Koning Achab en koningin Izebel willen de wijngaard van Nabot hebben. Achab wil de wijngaard kopen, maar Nabot zegt: 'De Heer verhoede dat ik de grond die ik van mijn voorouders heb geërfd aan u zou afstaan.' Het afnemen van erfgrond is verboden in de wet (Leviticus 25:23–25), die bepaalt dat een familie nooit zonder grond, en dus zonder inkomsten, zou moeten leven.

Hoewel het verboden is, weet Izebel wel een manier om de wijngaard te krijgen. Achab is immers koning, hij kan doen wat hij wil. Ze laat Nabot stenigen, en als hij dood is nemen zij de wijngaard in beslag. Dit is maar één voorbeeld van het onrecht dat groeide in Israël (zie bijvoorbeeld Jeremia 34:13–17, Amos 2:6–8).

ARMEN ZIJN GODS VOLK

De armen krijgen het steeds zwaarder in Israël, ze moeten steeds meer op God vertrouwen want hun volksgenoten zorgen steeds minder voor ze. Dat is waarschijnlijk waarom door de

eeuwen heen juist de armen gezien worden als Gods volk. Als Jezus komt, belooft hij specifiek een lastenverlichting voor de armen. Wie kent deze woorden van Jezus niet: 'Gelukkig jullie die arm zijn, want van jullie is het koninkrijk van God. Gelukkig jullie die honger hebben, want je zult verzadigd worden' (Lucas 6:20–21)? Gods liefde voor elk mens is duidelijk. Net zo duidelijk als onze taak om voor de armen, de weduwen, de wezen en de vreemdelingen te zorgen. Een taak die nu net zo actueel is als in het oude Israël.

HAAL MEER UIT UW PREEKLICENTIE!

Sinds 2013 hebben ruim honderd mensen een preeklicentie behaald. Velen van hen spreken regelmatig. Wij zijn als kerk enorm dankbaar dat leden hun door God gegeven gaven willen inzetten voor zijn werk.

Ieder diploma is echter een begin. Net zoals de doop het begin is van een lang en mooi geloofsleven, waarin mensen groeien en zich ontwikkelen, zo is een preeklicentie een begin van een periode van groei en studie.

ONTWIKKELING

De kerk verleent een preeklicentie aan mensen die de capaciteit hebben om zich te ontwikkelen tot een goede spreker. Echter, die ontwikkeling moet wel plaatsvinden. Dat betekent dat het voor iedere licentiehouders noodzakelijk is om tijd te besteden aan het lezen van de Bijbel en van boeken over de Bijbel. Ook cursussen en trainingdagen helpen u verder groeien.

ADVENTIST ACADEMY

Er doet zich een geweldige gelegenheid voor in het weekend van 28–30 april. Dan bestudeert dr. Tom de

Bruin, universitair docent aan Newbold College, met alle cursisten het boek 1 Petrus tijdens de Adventist Academy. Het goed lezen van taal, en met name het Grieks in dit geval, is een bron van nieuwe kennis en inspiratie. Onder leiding van dr. de Bruin ontdekt u onverwachte dingen waardoor u weer veel ideeën krijgt voor nieuwe preken. Het weekend wordt aangeboden tegen de absolute bodemprijs van €125. Meer informatie kunt u krijgen bij Kalin Li, e-mail: kli@adventist.nl. Via www.adventist.nl kunt u zich inschrijven.

SPREKERSDAG

Zet ook alvast 24 september in uw agenda: de landelijke sprekersdag, met wederom een zeer inspirerende spreker. Nadere informatie volgt; houd adventist.nl in de gaten.

Igor Zh/Shutterstock.com

Stel, je wint de staatsloterij! Of je gaat overdadig met pensioen. Of een vergeten, inmiddels overleden, oom in Verweggistan laat je een smak geld na. Nou, dan ga je natuurlijk met een camper een reis maken door Noord-Amerika. Nee, nog beter: je gaat een wereldreis maken. Of toch liever een cruise door het Caribisch gebied?

Tekst/ds. Lex van Dijk

Het maakt niet uit waar je over droomt. Wat telt is dat je jezelf al elke dag ziet opstaan onder een stralende zon. Met een overdadig ontbijt, een gevulde portemonnee en een supergelukkige, door de zon gebruikte, partner aan je zijde. Yes! Yes! Yes! Dat willen we! Het Zwitserlevengevoel. Met andere woorden: een zorgeloos leven.

LOERENDE GEVAREN

Terwijl ik dit artikel zat te schrijven, kreeg ik zomaar opeens een appje binnen van een collega die mij vertelde wat ik moest doen op het moment dat ik een hartaanval zou krijgen. Hij had het advies van zijn arts gekregen en gaf het aan mij door. Hoe ruw kun je uit

je droom gerukt worden en weer met beide benen op de grond gezet worden. Water en aspirine bij de hand hebben, was het advies. Bedankt, maar ... ik heb helemaal geen hartproblemen! Of misschien toch wel? Ja, want stel je voor: dadelijk vóólt het allemaal wel goed maar ís het niet goed. Zal ik dan toch maar uit voorzorg water en aspirine meenemen? En kan ik misschien nog meer meenemen, want het lijkt me sterk dat er niet nog meer gevaren loeren?

ZORGEN MAKEN

Zorgen hebben hoort bij het leven en daar valt niet aan te ontsnappen. Die zorgen kies je niet uit, maar zij kiezen jou uit, zo lijkt het. Er zijn momenten in het leven

dat je zomaar geconfronteerd wordt met zaken die je levensrust — en levenslust ook trouwens — behoorlijk bedreigen. En heel vaak is er geen sprake van eigen schuld. Ik zei het al: het lijkt alsof de zorgen jou opzoeken. Een ander verhaal is het als je je zorgen máákt. Ook dat hoort bij het leven en is menselijk. Maar bij zorgen maken komt jammer genoeg vaak wat meer kijken. Lang niet altijd gaat het in dat geval om zaken die jou uitkiezen. Je zorgen maken over problemen die op je pad komen, is een natuurlijke en noodzakelijke bezigheid. Anders worden problemen niet opgelost. Maar je kunt je ook zorgen maken over problemen die er nog niet zijn. Sterker nog: je kunt je zorgen

maken over problemen die nooit zullen komen! We noemen dat ook wel piekeren. In tegenstelling dus tot het hebben van concrete zorgen, maak je je dan zorgen over zaken die voorlopig alleen maar in je hoofd bestaan. Het verdrietige is dat je eigenlijk zorgenvrij bent, maar je steoit met zaken die zich eventueel in de verre of nabije toekomst zouden kunnen voordoen.

WAT ALS?

Dit wil niet zeggen dat de situaties waar je je druk over maakt totaal onrealistisch zijn. Ze behoren vaak tot de mogelijkheden, maar worden ongewild verheven tot zaken die vast en zeker zullen gebeuren. En daar waar nadenken vaak leidt tot oplossingen, leidt zorgen maken niet tot oplossingen. Je denkt, en al denkende draai je in kringetjes rond. Elke keer kom je weer terug bij het begin en begint de cirkel weer opnieuw. Via allerlei

Kim Britten/Shutterstock.com

‘wat alsen’ en ‘stel nou dats’ kom je steeds vaster te zitten in het drijfzand van je zorgen, je angst.

AANLEIDINGEN

Er kunnen aanleidingen zijn waardoor je geleidelijk aan een piekeraar wordt. Ervaringen uit het verleden kunnen je aanzetten tot overbezorgd zijn. Je houdt als het ware de schrik, de angst, van een ervaring uit het verleden vast en beleeft die met voortdurende angst in het heden. De angst laat je niet meer los. Ondertussen worden het heden en de toekomst door het verleden bepaald. Die ervaringen uit het verleden kunnen divers zijn. Te denken valt aan lichamelijke klachten maar ook aan het gedrag van mensen uit onze omgeving, of zelfs aan toevallige gebeurtenissen van het leven zoals een storm of een ramp.

ANGST

Bij zorgen maken of piekeren speelt angst een grote rol. Je bent bang. En daar waar anderen zeggen dat dat niet nodig is, maak jij je voor je gevoel terecht zorgen. Het helpt ook helemaal niet als mensen om je heen je verzekeren dat datgene wat

jij vreest niet zal gebeuren. Je hebt namelijk je eigen denkmanieren om hun geruststellende woorden in de prullenmand te mogen gooien. Eén klein voorvalletje kan maar zo jouw angst bevestigen, terwijl honderd zaken die goed gaan totaal geen gewicht in de schaal leggen. Er is dan sprake van selectieve waarneming. Je ziet en geeft alleen gewicht aan díe zaken die passen in jouw manier van kijken. Alles wat aansluit bij de angst wordt onthouden en krijgt een plaats. De rest wordt weggefilterd en krijgt geen plaats. Nou zou je zeggen dat de vele positieve bijbelteksten uitkomst zouden kunnen brengen voor piekeraars en angsthazen. Maar helaas is dat niet zo. Ook de bijbel wordt ongewild selectief gelezen. En dan is het jammer dat we in Gods woord ook genoeg sombere en negatieve uitspraken tegen komen. Teksten die zeggen dat God voor ons zorgt en dat niemand iets aan zijn of haar lengte kan toevoegen door zich zorgen te maken, worden verdrongen door andere teksten met een waarschuwend toon. Dat is niet wat de persoon in kwestie wil, maar dat gaat automatisch.

/PIEKERAARS, DENK MINDER EN DOE MEER!

EpicStockMedia/Shutterstock.com

VERTROUWEN

Een aantal factoren speelt een rol bij het zorgen maken of piekeren. Als eerste: vertrouwen. In welke mate heeft de persoon in kwestie vertrouwen? Vertrouwen in zichzelf, in de omgeving en in God. Als je weinig zelfvertrouwen hebt, zie je jezelf niet allerlei noodsituaties het hoofd bieden. Dus ben je bang voor die mogelijke situaties. Als je geen vertrouwen hebt in de mensen om je heen, sta je er alleen voor. Ook dat helpt niet om dingen die kunnen gebeuren los te laten. Mensen die zo angstig zijn, hebben niet het gevoel dat ze op iemand terug kunnen vallen. Er zijn gelovigen die teleurgesteld zijn in hun vertrouwen in God. Daar waar zij dachten dat God ze te hulp zou snellen, gebeurde dat niet. Ze werden niet uit de leeuwenkuil gered maar aan hun lot overgelaten. Blijkbaar zijn anderen wel de moeite waard maar zij niet, is dan vaak de conclusie. En zo zijn we weer terug bij het gebrek aan zelfvertrouwen.

STAPPENPLAN VOOR PIEKERAARS

Veel piekeraars die ik tegengekomen ben, namen zich regelmatig voor om niet meer te piekeren. Een hopeloos voornemen. Als het zo gemakkelijk was, dan was er geen probleem. Accepteer dat je piekert. Maar besluit om het in goede banen te gaan leiden. Neem de regie in handen. Hier volgt een aantal suggesties.

Koop een klein boekje en noem dat je piekerboek. Gedurende de dag noteer je kort waar je over piekert.

Neem elke dag een vaste tijd (niet in de avond) om te piekeren. Sta bijvoorbeeld een half uur lang bewust stil bij alles waarover je je zorgen maakt. Doe dat (ook) aan de hand van je notities. Dus in plaats van te vechten tegen je zorgen maken, geef je ze een vaste plek. Het mag er zijn, maar binnen grenzen.

Geef je zorgen een andere naam. Noem ze 'uitdagingen' of 'mogelijke

scenario's'. Ze verliezen daarmee een beetje van hun kracht. Googel bemoedigende bijbelteksten en schrijf ze over.

Maak er een gewoonte van om elke dag af te sluiten met het opnoemen van drie zegeningen of zaken waar je dankbaar voor bent.

En als laatste, maar niet als minste: ga bewegen. Niets helpt beter dan in beweging komen. Wandelen, fietsen en sporten zijn heel goede remedies tegen overmatig bezorgd zijn.

CONTROLE

Elk mens heeft behoefte aan een mate van controle. We moeten, en dat is essentieel, het gevoel hebben dat we iets kunnen doen aan ons eigen lot. De één heeft daar meer behoefte aan dan de ander. Perfectionisten kunnen mensen zijn die veel behoefte aan controle hebben. Anderen hebben dat niet en maken zich juist helemaal niet druk. Maar helemaal geen controle hebben maakt ons bang. Dan voelen we ons uiterst kwetsbaar. Nu zijn er twee groepen mensen. Er zijn er die van binnenuit weten dat ze controle hebben. Dat berekenen ze niet, dat weten ze gewoon. Ze zijn ervan overtuigd dat wat er ook gebeurt, zij daarmee om kunnen gaan. Zij hebben wel voor hetere vuren gestaan! Anderen echter hebben het idee dat de controle niet bij hen ligt maar eerder buiten henzelf. Niet wat zij doen legt gewicht in de schaal maar de omstandigheden bepalen alles. Deze laatste groep mensen is banger, want zij voelt zich kwetsbaarder.

KARAKTER

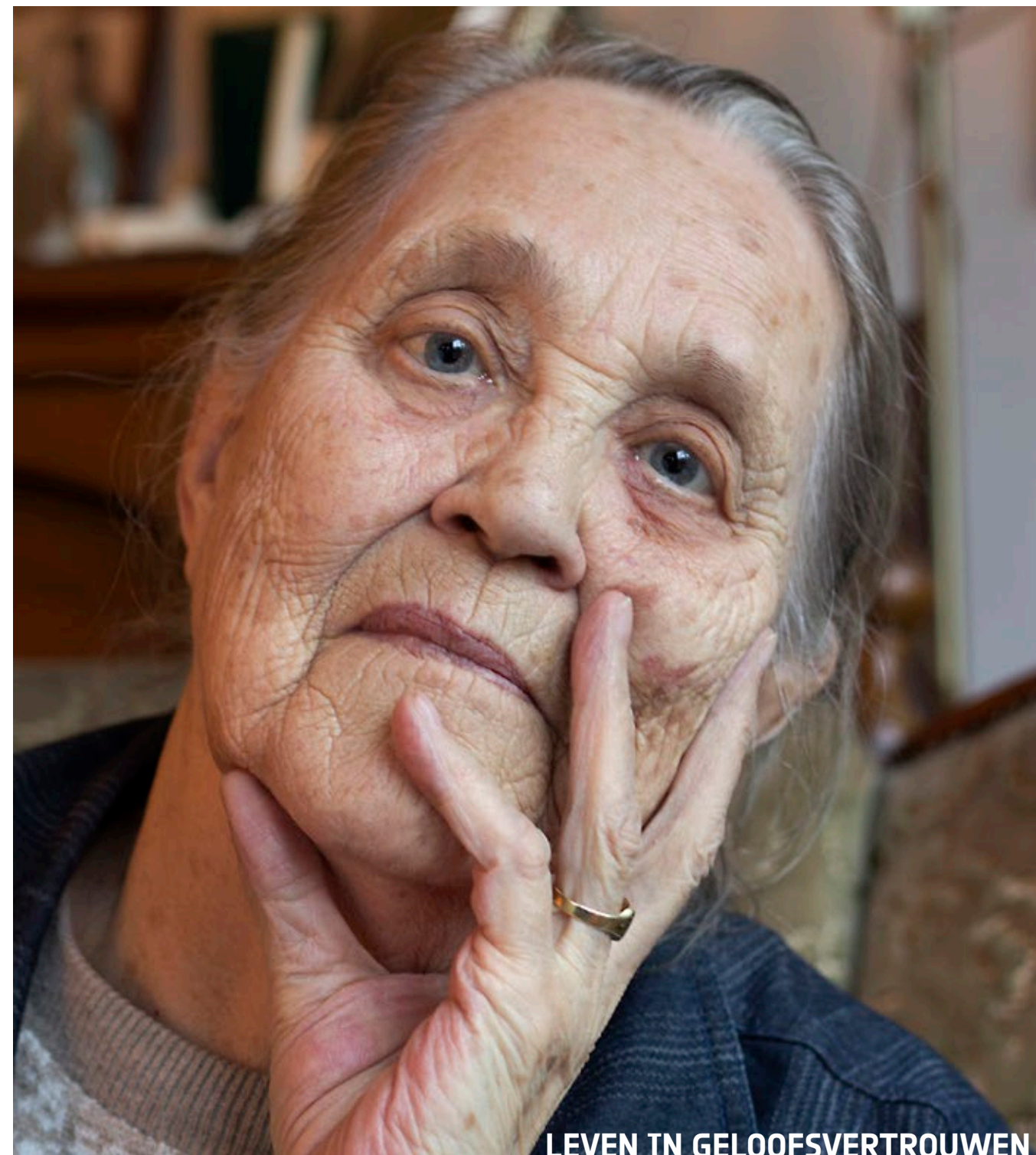
Je karakter bepaalt ook hoe je omgaat met zorgen hebben en je zorgen maken. Naast de opvoeding en de ervaringen in je leven bepaalt je karakterstructuur of en in welke mate je gevoelig bent voor piekeren. Het feit wil dat de één zwaar tilt aan zaken terwijl een ander licht door het leven gaat. Dat wil niet zeggen dat karakter allesbepalend is, zeker niet! Ieder mens mag accepteren hoe hij of zij in elkaar zit, maar heeft vervolgens de keuze om van daaruit te groeien. Als christenen weten we dat God ons daarbij helpt.

DOEN VERSUS DENKEN

Denken aan problemen die er zijn, of die er met grote waarschijnlijkheid zullen komen, is het noodzakelijke voorstadium van actie. Als denken overgaat in actie en leidt tot oplossingen dan is er niets aan de hand. Dat gebeurt meestal bij het hebben van een zorg. Je denkt erover na en je kiest een plan om het aan te pakken. Allemaal heel adequaat, heel doeltreffend. Als je echter blijft hangen in het denken, en dit leidt niet tot actie, dan verlamt het denken je. Het keert zich tegen je. Piekeraars moeten dus meer doen en minder blijven hangen in denken. Het stappenplan (zie kader) doet een aantal suggesties.

Doe wat je zelf kunt doen om het piekeren de wacht aan te zeggen. En houd je ondertussen vast aan de woorden van Jezus: 'Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven' (Mattëus 11:28).

Lex van Dijk studeerde psychologie en theologie. Hij is predikant van Utrecht, Uniek en Lelystad.

LEVEN IN GELOOFSVERTROUWEN

Annelies Wanders-Heemskerk woont in Woonzorgcentrum Vredenoord. Zij heeft vroeger twee winkels gehad in IJmuiden met onder andere souvenirs, en zij was jarenlang schaapherder. Een bijzonder leven. Annelies is zeer slechthziend. Deze beperking weerhoudt haar er echter niet van om

dagelijks zeer nauw met haar Heer God te leven. Soms gaat zij uit wandelen of wat boodschappen doen, en met haar blindenstok in de hand is zij dan onderweg in gesprek met God. 'Ik bid eerst tot de Heer: "Gaaf u met mij mee?" Als ik bij de drukke weg ben waar ik moet oversteken, blijf ik eerst

stilstaan. Als ik daar dan een tijdje sta, vraag ik: "Mag ik gaan?", en dan steek ik mijn stok vooruit en stap van de stoep. Als ik aan de overkant ben gekomen, dank ik de Heer. De Heer gaat altijd met mij mee.'

Tekst en beeld/Elly Godrie

HOOFDREDACTIONEEL

Gelukkig nieuwjaar! Tegen de tijd dat u deze *Advent* ontvangt bent u het nieuwe jaar vast al vergeten. Toch is dit de eerste *Advent* van 2017. Ook voor dit jaar hebben wij een aantal leuke, informatieve, uitdagende én inspirerende nummers in de planning.

Zorgen, daar gaat het over in deze *Advent*. Over zorg voor jezelf, zorg voor elkaar, omgaan met zorgen, en natuurlijk gezondheidszorg. Vaak door ons de rechterhand van het evangelie genoemd.

Onderwijs is het thema van het zomernummer. Als gezondheidszorg onze rechterarm is, dan is onderwijs de linker. Onze kerk staat bekend om het stichten van scholen en universiteiten als deel van haar missie.

Reformatie wordt het thema in het najaar, een zeer actueel onderwerp. Het is op 31 oktober precies vijfhonderd jaar geleden dat Luther zijn stellingen op een kerkdeur spijkerde, en daarmee de Reformatie begon.

Rituelen bespreken met Kerst leek ons heel toepasselijk. Van het aansteken van adventskaarsen, om Jezus' geboorte te vieren, tot het geven van cadeaus om onze geliefden blij te maken; rituelen zijn deel van ons geloof en sociale netwerk.

Wij kijken uit naar een geweldig jaar van *Advent*. Dit jaar proberen we weer onze doelstellingen te halen. Wij hopen u te blijven informeren, met nieuws uit binnen- en buitenland.

Wij willen u uitdagen. Ook dit jaar bespreken we een aantal onderwerpen die ingewikkeld zijn, waarmee wij het christelijk-maatschappelijk debat willen bevorderen. Dit is een belangrijk doel van *Advent*.

Wij willen bijdragen aan christelijke meningsvorming, daarom zorgen wij voor kwaliteitsartikelen van experts uit binnen- en buitenland. Wij publiceren artikelen van en interviews met christelijke professionals, christelijke wetenschappers en academici.

Wij willen leden inspireren, daarom plaatsen wij ook artikelen die gericht zijn op het opbouwen van geloof. Wij interviewen mensen die inspirerende dingen doen of hebben meege maakt. Wij bespreken de geloofspunten van de Adventkerk zodat alle adventisten deze weer fris voor ogen hebben.

Wij wensen u een fantastisch jaar waarin wij hopen dat u veel in *Advent* leest, dat u geïnspireerd en uitgedaagd wordt in uw geloof, en dat u dichter naar God toe groeit én naar uw broeders en zusters.

De redactie

Missiefestival
Presentaties | Workshops | Fellowship | Missiemarkt
Pinksterweekend 2-5 juni 2017
Specialisten van de **Generale Conferentie**:
David Trimm, Gaspar & May-Ellen Colon
Thema's
Leven & gezondheid
De maatschappelijke kerk
Hoe lees je de Bijbel?
De adventistische identiteit
Eindtijd & profetieën
Aanmelden
www.adventist.nl/missiefestival

AD VENTJE

Illustratie/Aad Berger

